Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען | הײנט 8 זײַטען.

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 104/16104	Łódź, Poniedziałek 6 maja 1929 r.	זיבעטער יאהרגאנג	לאדז, מאנטאג כ״ו ניסן תרפ״ט	Nr. 104/16104

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

צווייטער טריזעכט פערוואונדעטע אין בערלין

בערלין, 5 (ספ. טעל.) פון היינט פארטאג אן האט די פאליציי ארומגערינגעלט דעם גאנצן ארבייטער-קווארטאל ניי-קעלן און נישט דערלאזט צו גרופירען זיך אויף די גאסען. היות די קאמוניסטען האבען גערופען אויף היינט גרויסע דעמאנסטראציעס. פאהרען ארום איבער די ארבייטער גאסען פאנצער-אויטאמאביל אין קוילען-ווארפערס.

די רעוויזיעס דויערן.

דעם קאמוניסטישען שטאב האט מען נישט געפונען.

מען רעכענט, אז די צאהל פערוואונדעטע וועט דערגרייכען ביז 2 טויזענד.

ס׳וועבדט זיך, ווי מען קוקט...

אנ׳אמעריקאנער גאסט אין אייראפא

ניו-יארק, 5 (ספ. טעל.) דער געוועזענער אמבאסאדאר אין לאנדאן, יונגאן איז צוריקגעקומען פון אייראפא.

פאר זשורנאליסטען האט ער דערקלערט, אז אין אייראפא שטעלט זיך איין דאס עקאנאמישע גלייכגעוויכט. די ארבייטסלאזינקייט — האט ער געזאגט — פערקלענערט זיך און די בעפעלקע-רונגס-מאסען הויבען אן „צו מאכען א לעבען".

צווישען די פאלקס-מאסען — האט ער ווייטער דערקלערט — לאזט זיך מערקען א בעווע-גונג נעגען מלחמה, און איך קאן פעסטשטעלען, אז דער פרידענס-גייסט פערשטארקט זיך.

בייערן זאל זיך אפרייסען פון פרייסען

און זיך פעראייניגען מיט עסטרייך

מינכען, 5 (ספ. טעל.) גראף ארקא, דער בעקאנטער בייערישער פאליטיקער און פאטריאט, האט צונויפגערופען א פערזאמלונג, אין וועלכער ער האט ערקלערט: „איך האלט די מלוכה-לאיאַ-ליטעט און די פריינדשאפט פון בייערן מיט פרייסען פאר אנ׳אומזין, בייערן מוז האבען די מעגליכ-קייט צו שליסען פערשידענע בונדען, א שטייגער מיט עסטרייך אפילו ווען דאס זאל זיין נעגען די אינטערעסען פון פרייסען... דאס וואלט געווען א גלענצענדער מיטעל צו מאכען א סוף צום פרייסישען אימפעריאליזם".

די דאזיגע רעדע האט אין די פאליטישע קרייזען געמאכט אנ׳אומגעהויערען רושם.

סענסאצ. ארעסטען אין ענגלאנד.

אפיצירען פון ענגלישער פאליציי אלס שפיאנען

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.) א גרויסע סענסאַציע האט דא ארויסגערופען דער ארעסט פון דריי אפיצירען פון דער בריטישער געהיים-פאליציי צוליב דעם, וואס זיי האבען מגלה געווען פאליציי-אישע סודות פאר נישט ענטשפרעכענדע פערזאנען.

די דאזיגע אפיצירען האבען געארבייט אין דער פאליטישער אפטיילונג פון דער געהיים-פאליציי, און מען איז זיי חושד, אז זיי האבען אנטייל גענומען אין א שפיאנאזש-אקציע.

אטענטאט אויפ׳ן פרעזידענט [פון] דער בערלינער פאליציי

בערלין, 5 (אטע). אין דעם רעוואלטירען קווארטאל פון בערלין, אין ניי-קעלן האט מען נאך נעכטען געהערט בעזונדערע שאסען.

פאליציי-פאטרולען האבען ארעסטירט 25 פערזאן.

אויף איינער פון די גאסען, וואס פיהרען צו ניי-קעלן האבען א גרופע קאמוניסטען זיך בעמיהט צו איבעררייסען די טראמוואי-קאמוניקאציע דורכן פערגיסען מיט צעמענט די שינעס.

דער פאליציי-פרעזידענט איז, בעת דער אינספעקציע, וואס ער האט געמאכט ביינאכט, שיער געווארען א „קרוש": עטליכע קוילען זענען אריבערגעפלויגען איבער זיין קאפ.

דער פאליציי איז געלונגען נעכטען צו ענט-דעקען א סקלאד פון קאמוניסטיש געוועהר.

געפלאנט אנ׳אנפאל אויף „אונזער פאלקסצייטונג"?

ווארשא, 5 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) היינט אין אווענד האבען זיך פאר דער רעדאקציע פון דער בונדישער „אונזער פאלקסצייטונג" אנגעהויבען צו קלייבען גרויסע מחנות יודישע ארבייטער.

איבער די נאהנטע גאסען האבען זיך אויך בעוויזען פערשטארקטע פאליציי-פאטרולען.

ס׳האט זיך ארויסגעוויזען, אז אין די פאליציי-קרייזען האט מען דערהאלטען ידיעות, אז די קאמוניסטען גרייטען זיך צו בעפאלען די רעדאק-ציע פון דער „פאלקסצייטונג", אלס פראטעסט נעגען דער שטעלונג פון דער דאזיגער צייטונג בנוגע די בערלינער געשעהענישען.

דאס זעלבע זאלען די קאמוניסטען האבען געפלאנעוועט נעגען אנדערע לינקע צייטונגען.

צו קיין אנפאל איז נישט געקומען.

פערברענט געווארען א גרויסע ווילע אין אטוואצק

ווארשא, 5 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). היינט, 3 בייטאג איז אין אטוואצק אין דעם בעקאנטען פענסיאנאט „יעווגעניא", מחמת א קורצשלוס, אויסגעבראכען א שרפה.

די גאנצע געביידע איז אוועק מיט׳ן פייער.

די געסט האבען קוים בעוויזען ארויסצוראַ-טעווען זייערע זאכען.

די ווילע, וועלכע געהערט צו פרוי אננא עפשטיין איז געווען א סעקורירט אויף 75.000 זל. און דער פענסיאנאט — אויף 60,000.

ביים לעשען זענען 5 פייערלעשער פערוואונ-דעט געווארען.

געלד-זאמלונג פאר די דייטשע קאמוניסטען

מאסקווע, 5 (ספ. טעל.) נעכטען איז פאר-געקומען א גרויסער ארבייטער-מיטינג, אויף וועל-כער ס׳איז בעשלאסען געווארען אנצוהויבען א געלד-זאמלונג פאר די דייטשע קאמוניסטען.

לאדזער נייעס

געשטארבען פון הונגער אויפ׳ן גאס

(2) נעכטען 8 א זייגער אין אוועגד איז אויף אביוואטעלסקא גאס געפאלען פון הונגער דער 60-יעהריגער עדוואַרד לינדנער. די פאגאטאוויע האט דעם פערחלש׳טען אפגעפיהרט אין דער שטעטישער „זביארניע". אויפ׳ן וועג איז אבער דער פערחלש-טער געשטארבען.

א באמבע אין קאוונער קרימי-נאל-פאליציי

ווילנא, 5 (טעלעפאניש) פון קאוונא ווערט מיטגעטיילט, אז אין מאריאמפאל האבען אומבעקאנ-טע אריינגעווארפען א באמבע אין לאקאל פון דער קרימינאל-פאליציי.

דער אויפרייס האט אנגעמאכט גרויסע שא-דענס. קיין מענשען קרבנות זענען נישט געווען.

א פאשיסטישער צוזאמענפאהר

רוים, 5 (ספ. טעל.) אויפ׳ן 24 ד. ח. ווערט אין רוים צוזאמענגערופען א צוזאמענפאהר פון דער אוניווערסיטעט-יוגענד.

עס ראַרפען אנקומען 15 טויזענד פערזאן, כדי צו אפגעבען כבוד מוסאלינין.

גראנדיעזער ציוניסטישער מי-טינג אין פילהארמאניע

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, ארדענט איין די היגע ציוניסטישע ארגאניזאציע היינטיגען דאנערשטאג, דעם 9. מאי, א גראנדיעזען מיטינג אין פילהארמאניע-זאל מיט דער בעטייליגונג פון די מיטגלידער פון ציוניסטישען צענטראל-קאמיטעט אין ווארשא: דעפ. יצחק גרינבוים, ד״ר מ. הינדעס, לעאן לעווימע און דעפ. ד״ר ראזענבלאט. דער מיטינג שטעהט אונטער׳ן צייכען פון ווירטשאפט-ליכען אויפשוואונג, וואס איז לעצטענס צו בע-מערקען אין ארץ-ישראל, און ער וועט אויך געבען אנ׳אויסדרוק דער נייער תקופה אין ציוניזם אין פוילען, וואס קומט אלס פועל-יוצא פון אפגעשלא-סענעם שלום אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און קאנסאלידאציע פון די ציוניסטישע כחות.

Dr. med. A. Uryson

אינערליכע קראנקהייטען

ספעציעל מאגען, דארם און לעבער-קראנקהייטען

קאנסטאנטינער 20. טעל. 35-85

נעהמט אן פון 3 ביז 5 א זייגער נאכמיטאג

א הכחשה.

אזוי ווי ביזוויליגע מענשען האבען פערשפרייט א קלאנג, אז די פירמע האפמאן, פאנסקא 27, איז כלומרשט פליטה, ערקלער איך, אז דאס איז שקר, נור אמת איז, אז די צאהלונגען זענען צוליב דער יעצטיגער אלגעמיינער קריטישער סיטואציע נור פארלויפיג בעשווערט, אבער אלעס וועט צוריק אין ארדנונג געבראכט ווערען. מיט אכטונג

ס. האפמאן, פאנסקא 27.

7071

אכטונג, פריזיער-ארבייטער!

היינט, מאנטאג, דעם 6-טען מאי, פינקטליך 8 אין אוועגד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל, פיעטריקאווער 79 א אלגעמיינע

בעריכטס-פערזאמלונג

און וואהלען פון א פערוואלטונג. קומט אלע פינקטליך!

די פערוואלטונג.

7081

טיכטיגע אינקאסענטען

ווערען געזוכט.

רעפלעקטאנטען קאנען זיך מעלדען מיט געהעריגע רעפערענצען אין ציוניסטישען ביורא (צעגעלנ. 4) פון 11 ביז 2 מיטאג.

7080

Dr. med. ALBERT GOTLIB

פיעטריקאווער 26, טעל. 50-77.

אקושער און ספעציאליסט פון פרויען-קראנקהע.

נעהמט אן פון 4 ביז 7 אווענד.

4340

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען.

פעטריקאווער 10, טעל. 31-86

נעהמט אן פון 8-9½ פריה און פון 3½-4½ נאכם.

האנדווערקער-פאריין, אגראדאווא 9

אכטונג, מארינארקע- און פארל-שניידער!

היינט, מאנטאג, 7 א זייגער אין אוועגד

א וויכטיגע פערזאמלונג

פון אונזער פאך וועגען אונזער שטעלונג צו דער יעצטיגער לאגע.

די פאך-קאמיסיע.

7082

די פערוואלטונג פון דער ת״ת „עץ החיים", לאדז (פולנאצנא 7) דריקט אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל דעם געעהרטען פרעזעס ר׳ **שלמה דרייהארן** צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון זיין אונפערגעסליכע פרוי

סאניע נ. ע.

וועלכע איז אוועקגעריסען געווארען אין די בליהענדע יאהרען פון דער וועלט. המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג.

7077

פינף זיהן זאגען זיך אפ פון זייער פאטער

מחמת ער איז א פערביסענער אנטיסעמיט

מאסקווע. (י.ט.א.) אין דער צייטונג „קראסנאיע זנאמיע", וואס ערשיינט אין דער שטאט טיומען, איז פערעפענטליכט געווארען פאלגענדע מיטיילונג: „מיר זאגען זיך אפ פון אונזער פאטער און רייסען איבער מיט איהם אלע בעציהונגען, דערפאר, ווייל ער איז א פערביסענער אנטיסעמיט. אונטער דער דאזיגער מעלדונג זענען אונטערגעשריבען פינף ברידער קאנסטאנטין, סערגיי, ניקאלאי, אנאטאל און מיכאיל מאראזאוו.

די פינף ברידער זענען מיטגלידער פון דער קאמוניסטישער פארטיי. זיי זענען אנגעשטעלט אלס באהן-ארבייטער. זייער פאטער דארף אינגיכען גע׳משפט ווערען פאר א רייה עפענטליכע אנטיסעמיטישע ארויסטרעטונגען.

די קאמוניסטישע טעטיגקייט אין ארץ-ישראל

ירושלים, (י. ט. א.) בעת דעם לעצטען קאמוניסטישען פראצעס אין תל-אביב זענען, פארגעלעזען געווארען איינינע דאקומענטען, וואס אילוסטרירען די קאמוניסטישע טעטיגקייט אין ארץ-ישראל. דער ערשטער דאקומענט איז גוגע דער פראגע פון ארויסשיקען א דעלעגאט צום לעצטען אראבישען קאנגרעס אין ארץ-ישראל. פון צווייטען דאקומענט איז צו דרינגען, אז די קאמוניסטען האבען זיך בעמיהט צו ארגאניזירען קינדער-דעמאנסטראציעס בעת דעם לעהרער-שטרייק אין א"י.

פון דריטען דאקומענט איז צו זעהען, אז אין ארץ-ישראל זענען טעטיג 10 פונקציאנארען פון דער „רויטער הילף", וועלכע בעקומען צוזאמען א מאנאטליכע פענסיע פון 160 פונט.

ירושלים, (י. ט. א.) צום טאג פון 1-טען מאי האבען קאמוניסטישע גרופען פערשפרייט צווישען די פעלאכען אין גאנצען לאנד פראקלאמאציעס צוווארפען אין דעם טאג די ארבייטען.

50 טאג פאר געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי

חיפה. (י.ט.א) אהרן מזרחי איז פעראורטיילט געווארען צו 50 טאג תפיסה פאר געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי און שטעלען א ווידערשטאנד דער פאליציי בעת א רעוויזיע אין זיין וואוינונג.

קיין שום ענדערונג אין טעקסט פון ארץ-ישראל-מאנדאט איז נישט נויטיג

די שטעלונג פון דער ענגלישער רעגירונג

לאנדאן, (י.ט.א.) אין צוזאמענהאנג מיט׳ן ארטיקעל פון דער „ניר איסט ענד אינדיא" וועגען דער פערברייטערונג פון דער „יודישער אגענץ", אין וועלכען עס איז צוו. אנד. געזאגט געווארען, אז אין איצטיגען מאמענט ווערט די ציוניסטישע ארגאניזאציע בעטראכט אלס די פארשטעהערין פון יודענטום און פערטרעט די „יודישע אגענץ" עס קענען אבער לייכט דורכגעפיהרט ווערען אנ׳ענדערונג פון ווארט-לויט פון מאנדאט כדי אריינצונעהמען די פארשטעהערשאפט פון די נישט-ציוניסטישע אינטערעסן", האט זיך דער פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור געווענדעט צום פאליטישען סעקרעטאר פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע מיט אנ׳אנפראגע וועגען דער מעגליכקייט פון אנ׳ענדערונג פון ארץ-ישראל מאנדאט. ה׳ שטיין האט דערויף געענטפערט, אז די ציוניסטישע ארגאניזאציע האט אין דעם ענין אנגעפרעגט די אויטאריטאטיווע מיינונג פון הויכען ראט אין די פערזאנען פון סער סקאט און לארד אורליי, דער ראט האט אויסגעדריקט דעם שטאנדפונקט, דאס קיין שום ענדערונג אין טעקסט פון מאנדאט איז נישט נויטיג.

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12.
ספעציאליסט פאר הויט-, מאר און וועגערישע קראנקהייטען מענער - שוועכע, לישען און ריק, רענטגען-שטראהלען און קווארץ- לאמפ, עלעקטרא-טעראפיע.
נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אווענד.

זאמלונג פון 4 מיליאן דאלאר

פאר דער הילפס-ארבייט אין איראפא

ניו-יארק. (י.ט.א.) דעם 11-טען און 12-טען מאי וועט אין ניו-יארק פארקומען די פיערטע קאנפערענץ פון דער פעראייניגטער יודישער קאמפאניע" פון די פעראייניגטע שטאטען און קאנאדע.

אין צוזאמענהאנג מיט דער קאנפערענץ האט דער פרעזידענט פון דער „קאמפיין" ה׳ דוד בראון, דער וויצע-פרעזידענט קאלאנעל הערבערט לעהמאן, לואי מארשאל, דזשעמס ראזענבערג און אנד. פערעפענטליכט אנ׳אויפרוף, אין וועלכען עס ווערט געזאגט, אז אויף 19.700.000 דאלאר, וואס זענען דעקלארירט געווארען פאר דער „קאמפיין", זענען ביז׳ן חודש אפריל ה. י. איינגעפלאסען 14.250.000 דאלאר, די איבריגע 4 מיליאן דאלאר דארפען ווי אמשנעלסטען איינפליסען, כדי דער דזשאינט" זאל קענען אויספיהרען זיינע פערפליכטונגען אין די אייראפאאישע לענדער.

אין דער קאנפערענץ וועלען זיך בעטייליגען פארשטעהער פון אלע שטעט, וועלכע נעהמען אנטייל אין דער „קאמפיין" און יעדער דעלעגאט וועט בעקומען אנ׳אויספיהרליכען און נויטיגע מאטעריאל וועגען די ביז איצטיגע דערגרייכונגען פון דער קאנסטרוקטיווער הילף פאר דער יודישער בעפעלקערונג אין מזרח-אייראפא. דער רעזולטאט פון לעצטען רעפערענדום צווישען די שפענדער פון דער „קאמפיין" האט בולט בעוויזען, אז דאס אמעריקאנער יודענטום איז גרייט ווייטער צו שטיצען די יודישע ברידער אין די מזרח-אייראפאאישע לענדער.

די פארבערייטונגען צו דער ערעפנונג

פון דער אוניווערסיטעט-קליניק אין ירושלים

ירושלים. (י.ט.א.) אין צוזאמענהאנג מיט דער 100.000-דאלאר שפענדונג פון ה. מאריסאן אויף צו גרינדען אנ׳אפטאלמישען אינסטיטוט ביים ירושלים׳ער אוניווערסיטעט, האט דער קאנצלער פון אוניווערסיטעט ד"ר מאגנעס, אין א געשפרעך מיט׳ן פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור ערקלערט, אז עס ווערען איצט אויסגעארבייט פלענער צו עפענען א מעדיצינישען קליניק ביים אוניווערסיטעט. די מעדיצינישע קליניק וועט זיין אפען פאר אלע איינוואוינער פון ארץ-ישראל אהן אונטערשיד פון ראסע און גלויבען. די פראיעקטען ווערען אויסגעארבייט דורך דער אוניווערסיטעט-מאכט אין פארשטענדיגונג מיט „הדסה" און דעם אמעריקאניש-יודישען דאקטוירים-קאמיטעט.

קיין ענדערונגען אין דער מינדערהייטען-פראצעדור

לאנדאן, 5 (ספ. טעל.) די קאמיסיע פון די „3" פערענדיגט שוין איהרע ארבייטען. די קאמיסיע האט בעטראכט 19 מעמאריאלען פון פערשידענע רעגירונגען. די מעמאריאלען פון פערשידענע אינטערנאציאנאלע ארגאניזאציעס וועגען נעלבען ענין, וועלכע זענען צוגעשיקט געווארען, זענען דורך דער קאמיסיע אינגאנצען נישט בעטראכט געווארען.

רינסטאג וועט פארקומען די לעצטע זיצונג אויף וועלכער ס׳וועט אין אנ׳ענטגילטיגער פארם אנגענומען ווערען דער ראפארט, וועלכער וועט פארגעשטעלט ווערען דעם פרעזידיום פון פעלקער-ליגע-ראט און פון ראט איבערגעהן צום פלענום פון ראט, וועלכער וועט פארקומען אין יוני די בעשלוסען ווערען רערזוייל ; געהאלטען בסוד, ס׳איז אבער בעוואוסט, אז די קאמיסיע האט נישט אנגענומען קיין שום בעשלוסען, וואס זאלען איינפיהרען א פרינציפיעלע ענדערונגען אין דער ביז־איצטיגער פראצעדור וועגען די מינדערהייטען.

קאמוניסטישע פארטיי-ביורא אויפגעלעזט

צוליב אנ׳אנטיסעמיטישען פארפאל

מאסקווא, (י. ט. א.) דער קאמוניסטישער פארטיי-קאמיטעט אין באברויסק וועט אויפגעלעזט ווערען צוליב אנ׳אנטיסעמיטישען ארויסטריט, וואס איז פארגעקומען אויף א געהילץ-פאבריק אין באברויסק. אלס רעזולטאט פון דעם דאזיגען ארויסטריט איז דער יודישער ארבייטער הערש ניימאן אינגאנצען בלינד געווארען.

א ספעציעלע אויספארשונג קאמיסיע האט פעסטגעשטעלט, אז דער פארטיי-קאלעקטיוו איז טיילווייז שולדיג אין דעם, וואס דער ארויסטריט איז דורכגעגאנגען אונבעשטראפט. דער באברויסקער ראיאן-קאמיטעט פון דער קאמוניסטישער פארטיי האט דערפאר בעשלאסען דורכצופיהרען נייע וואהלען אין דעם פארטיי-קאלעקטיוו און בעזייטיגען יענע מיטגלידער, וואס האבען זיך פערהאלטען גלייכגילטיג צום אנטיסעמיטישען פאל אויף דער פאבריק.

די אויפנאהמע אין לאנדאן לכבוד דעם רב-הכולל פון דרום-אפריקא

לאנדאן, (י. ט. א.) די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האט איינגעארדענט אנ׳אויפנאהמע לכבוד דעם רב-הכולל פון דרום-אפריקא און וויצע-פארזיצער פון דער דארטיגער ציוניסטישער פעראייניגונג הרב ד"ר לאנדוי, וועלכער ווילט איצט אין לאנדאן.

פראפ. בראדעצקי האט אין זיין בעגריסונגסרעדע אונטערגעשטראכען די פערדינסטען פון הרב לאנדוי פאר דער ציוניסטישער בעוועגונג אין דרום-אפריקע, וואו די 65.000-דיגע יודישע בעפעלקערונג שפענדעט מעהר פאר׳ן קרן-היסוד, ווי דאס ענגלישע יודענטום.

מאטעריאלען צו דער געשיכטע פון די יודען אין בעהמען

ברין. (יט"א) דער יורישער קונסט און בוך פערלאג אין ברין האט פערעפענטליכט אנ׳אויפרוף וועגען זאמלען און צושטעלען מאטעריאלען וועגען דער געשיכטע פון די יודען אין בעהמען. דעם אויפרוף האבען אונטערגעשריבען א רייהע טשעכאסלאוואקישע רבנים. דער זעלבער פערלאג האט נישט לאנג ארויסגעגעבען א גרויס ווערק וועגען דער געשיכטע פון מעהרישען יודענטום.

א יוד — בירגערמייסטער פון בלומפאנטיין

יאהאנעסבורג. (יט"א) אלס בירגערמייסטער פון בלומפאנטיין, פריי־שטאט אראנזש, דרום אפריקא) איז איינשטימיג געוועהלט געווארען דער מיטגליד פון ארטיגען שטאט־ראט שלמה האריס, א בעקאנטער קאמונאלער טוער און ארטאראקסישער יוד. די וואהל האט ארויסגערופען שטארקע צופרידענהייט צווישען דער יודישער בעפעלקערונג פון פריי־שטאט אראנזש.

וועגען דער בירגערשאפט

פון די אינזשינירען רוטענבערג און נאוואמיעסקי

לאנדאן. (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט האט רעפ. האווארד בורי אנגעפרעגט דעם קאלאניען־מיניסטער וועלכע בירגערשאפט עס האבען געהאט די ה"ה רוטענבערג און נאוואמיעסקי בעת דעם אננערקענען זיי די ארץ־ישראל־קאנצעסיע און וועלכע — פאר רעם.

מיניסטער אמערי האט געענטפערט, אז סיי אינזש. רוטענבערג, סיי אינזש. נאוואמיעסקי האבען געהאט די ארץ־ישראל בירגערשאפט נאך פארן ערטיילען זיי די קאנצעסיעס. פריהער איז זייער בירגערשאפט געווען די רוסישע.

אנטי-יודישע עקסצעסען אין סימפעראפאל.

30 פאגראמשטשיקעס ארעסטירט

ריגא, 5. (י.ט.א. טעלעגראפיש). די מאסקווער ראדיא-סטאציע ברענגט אינפארמאציעס וועגען אנטי-יודישע עקסצעסען, וואס זענען אויסגעבראכען אין סימפעראפאל. א באנדע כוליגאנעס זענען אנגעפאלען אויף די יודישע הייזער און דורכגעהער און זיי מערדערליך געשלאגען און געפייניגט, די פאליציי איז ענערגיש ארויסגעטרעטען צו ליקווידירען די אונרוהען. 30 פאגראמשטשיקעס זענען ארעכטירט געווארען.

ד"ר בערנארד קאהען וועגען ארץ-ישראל.

ירושלים, 5. (י. ט. א.) טעלעגראפיש. ד"ר בערנארד קאהען האט זיך געטיילט מיט זיינע איינדרוקען מיט׳ן י. ט. א. פארשטעהער וועגען זיין רייזע איבער ארץ-ישראל.

ד"ר קאהען האט ערקלערט, אז דאס וואס ער האט געזעהען אין ארץ ישראל שטייגען איבער אלע זיינע ערווארטונגען.

העברעאישע דעפעשען אין א"י

מוזען זיין מיט לאטיינישער שריפט.

ירושלים, 5. (י. ט. א, טעלעגראפיש). דאס העכסטע געריכט האט אפגעווארפען די אנקלאגע געגען דער ארץ ישראל׳דיגער פאסט-פערוואלטונג, וועלכע האט זיך אפגעזאגט אנצונעהמען העברעאישע דעפעשען מיט העברעאישער שריפט.

דאס העכסטע געריכט מאטיווירט איהר אורטייל דערמיט, וואס העברעאישע דעפעשען מיט לאטיינישע שריפט זענען אויך העברעאישע.

אראבישע פאהן אויף דער תל-אביב-אויסשטעלונג

ירושלים (י.ט.א.) דער פארשטעהער פון „דזשענעראל-מאטארס" אין ארץ-ישראל האסאן-סידקי-דאיאני האט אויף דעם פאווילאן פון דער פירמע אויף דער אויסשטעלונג אין תל-אביב אויפגעהאנגען נעבען דער ענגלישער און יודישער אויך די אראבישע פאהן.

די קאנדידאטור פון הערבערט לעהמאן

אויף דעם פאסטען פון ניו-יארקער גובערנאטאר

ניו-יארק. (י.ט.א.) ווי מען טיילט מיט ווערט דער איצטיגער ניו-יארקער וויצע-גובערנאטאר און בעקאנטער יודישער כלל-טוער הערבערט לעהמאן בעטראכט פאר דעם ערשטען קאנדידאט פון דער דעמאקראטישער פארטיי אויף דעם פאסטען פון ניו-יארקער גובערנאטאר אין יאהר 1930. דער איצטיגער גובערנאטאר פראנקלין רוזוועלט האט בדעה צו פערנעהמען זיין פאסטען נישט לענגער ווי 2 יאהר.

„רויטע האנד" אין ירושלים

ירושלים. (יט"א) דער היגער אראבער האיאסיא אלאבא האט בעקומען א דראהונגס-בריף, אונטערגעשריבען דורך דער „רויטער האנד" אין וועלכען ער ווערט אויפגעפאדערט צו לעגען אויף א בעשטימטען ארט 100 פונט. אין געגענפאל ווערט איהם געדראהט מיט טויט.

Dr. med. J. LUBICZ
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
איינענע פראצאוניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: וקלארקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע פיס, גארסעטען א. ז. וו.
צוגעפאנגען פון 5—7 אין אווענד.

Dr. med. **H. Lubicz**
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און מענערישע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לאמפ (האר-אויספאל)
נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענט.

דער אקט פון כוליגאניזם

וואס איז פארגעקומען אין אפעלן

דעם פערגאַנגענעם זונטאָג האָט די קאַטאָוויצער אָפּערע געגעבען אַ פאָרשטעלונג פון דער אָפּערע „האַלקאַ" אין אָפּעלן. די ערלויבניש אויף צו שפּילען איז אָנגעקומען מיט גרויסע שוועריגקייטען און איז געגעבען געוואָרען ערשט נאָך אַן אינטערווענץ פונ'ם פּוילישען קאָנסול. אינ'ם טאָג פון דער פאָרשטעלונג האָבען אַ גרופּע דייטשע נאַציאָנאַליסטען געפּרובט טעראָריזירען די אַרטיסטען און די פּוילישע בעפעלקערונג פון אָפּעלן, כדי די פאָרשטעלונג זאָל נישט פאָרקומען. די פאָרשטעלונג איז דאָך פאָרגעקומען און האָט געהאַט אַ געוואַלדיגען ערפאָלג. דאַן האָבען די דייטשען בעפאַלען די אַרטיסטען בײַם אַרויסגעהן, זיי בעוואָרפען מיט זידעלווערטער, איינגע פון זיי שטאַרק צושלאָגען, צובראָכען בײַ די מוזיקער די אינסטרומענטען און איינגע פון זיי שווער פערוואונדעט. דער פּאָליציי איז קוים געלונגען אָפּצוראַטעווען זיי.

דאָס געשעהעניש האָט אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע אויפרעגונג אין דער גאַנצער פּוילישער און אין דער פּראָגרעסיווער דייטשער פּרעסע. דער פערבאַנד פון די פּאָליאַקען אין אָפּעלן האָט וועגען דעם ענין זיך געווענדעט צום ראַט פון דער פעלקער־ליגע.

דער פּוילישער קאָנסול איז אַרויסגערופען געוואָרען קיין וואַרשאָ. די נעכטיגע פּרעסע טיילט מיט אַז דער פּאָליציי־פּרעזידענט האָט בעקומען דימיסיע און צוויי העכערע פּאָליציי־בעאַמטע זענען איבערגעטראָגען געוואָרען אויף אַנדערע אַמטען.

ס'איז גאָרנישט קיין חידוש, וואָס דער דאָזיגער כוליגאַנישער אינצידענט האָט אַרויסגערופען אַזאַ אויפרעגונג צווישען די קולטורעלע קרייזען אין בײַדע מלוכות, סײַ אין דייטשלאַנד און סײַ אין פּוילען. דער אופן פון אויסדריקען דעם נאַציאָנאַליזם און פּאַטריאָטיזם דערגעהט צו אַזאַ ווילדקייט, וועלכע מ'וואָלט זיך קוים געקענט פאָרשטעלען אין די צייטען ווען די ליגע פאַר מענשען־רעכט, אָדער פערשידענע פּאַציפיסטישע געזעלשאַפטען פרעדיגען וועגען דעם דערנעהנטערען זיך פון דער אַבסאָלוטער גערעכטיגקייט און פרידען אויף דער וועלט. האָבען די קולטור־טוער אין בײַדע לאַנדערען אויפגעהויבען זייער שאַרפסטען פּראָטעסט געגען דער דאָזיגער פערווילדונג און כוליגאַניזם. דער ליטעראַטען־קלוב אין דייטשלאַנד האָט דער ערשטער אויפגעהויבען זיין שטים און זיך געווענדעט קיין פּוילען מיט אַ בריף אין וועלכען עס ווערט אויסגעדריקט די גרעסטע פעראַכטונג פאַר די אָרגאַניזאַטאָרען פון דעם כוליגאַנישען איבערפאַל. דאָסזעלבע האָט אויך געטון די דייטשע ליבעראַלע פּרעסע.

וואָלט דער ענין אפשר אַזוי־אַרום אפשר ליקווידירט געוואָרען און וואָלט אפשר נאָך געפונען אַן אָפּקלאַנג אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטישער אַרענע אין גענף, האָבען זיך אָבער אין דעם כוליגאַנישען איבערפאַל אָנגעכאַפּט ווי אין אַ מציאה די פערשידענע שאָוויניסטען און מ'נוצט אויס צו אַ ווילדער העצע און האַס־קאַמפּאַניע. אויף פערשידענע מיטינגען און מאַניפעסטאַציעס אויף וועלכע מ'וואָלט זיך געדאַרפט בעגנוגענען מיט אָננעהמען ענטשפּרעכענדע פּראָטעסט־רעזאָלוציעס געגען דעם כוליגאַניזם, פון דייטשע האַקענקרייצלער, זענען אָבער אָנגענומען געוואָרען רעזאָלוציעס וועגען בּאָיקאָט און שיער נישט וועגען מלחמה. די דייטשע נאַציאָנאַליסטען האַלטען דעם דאָזיגען כוליגאַניזם פאַר אַן אויסדרוק פון פאָלקס פּאַטריאָטיזם און צוגעבונדענקייט פון דייטשען פאָלק צו איהר פאָטערלאַנד און פיהרען ווייטער די העצ־קאַמפּאַניע. פון דער אַנדערער זייט ווידער פאָדערט מען נקמה אונטער פערשידענע פאָרמען.

ס'טאָר נישט דערלאָזט ווערען, אַז די העצקאַמפּאַניע וועלכע קען אָננעהמען ערנסטע פאָרמען, זאָל זיך ווייטער ענטוויקלען, דער פאָרגעקומענער כוליגאַנישער אָנפאַל מוז געטאַדעלט און בעשטראָפט ווערען, ער טאָר אָבער נישט זיין קיין אייל אויף די רעדער פון אַ געגענזייטיגער שאָוויניסטישער העצ־קאַמפּאַניע.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אוירען־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטן

קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-81.

[illegible] פון 12—2 און פון 5—7. [illegible]

אויף די בערלינער גאסען

וואו ס'זענען פארגעקומען די בלוטיגע שלאכטען

(קאָרעספּאָנדענץ פון בערלין).

בײַ די וואַקזאַלען פון דער אונטערערדישער און דער איבערערדישער אײַזענבאַהנען, וואָס קרייצען זיך, הערשט דער געוועהנליכער אימפּעט און טומעל פון דער בעוועגונג. מ'זעהט אַפילו נישט קיין פּאָליציי. נאָר בײַ די צייטונגס־קיאָסקען איז אַביסעל אַ שטאַרקערע בעוועגונג. איך זוך אויס אויף דער מאַפּע דאָס אָרט פון די קאַמפּען — ס'שטעלט זיך אַרויס ס'איז נישט ווייט און אַז די וואָס האָבען דעם אָרט אויסגעקליבען, האָבען געוואוסט וואָס זיי טוען: ס'איז אַן אָרט, וואו ס'איז אַפילו אין אַ רוהיגער צייט נישט אינגאַנצען היימליך. אָט איז דורכגעפלויגען פּאַגאַטאָוויע; פון אַ פענסטער אויף אַ פירטען שטאָק הענגט אַרויס אַ רויטע פאָהן מיט טרויער־קרעפּ — ס'זעהט אויס, אַז דאָס „שלאַכט־פעלד" איז נאָהענט. פון איין זייט אַ המון פון נײַגעריגע וואָס מאַכען אַן אָנשטעל, אַז זיי קויפען עפּעס בײַ די סטראַגאַנעם (מ'טאָר זיך נישט „זאַמלען") פון דער צווייטער זייט — צוויי פּאַראַלעלע גאַסען בעוואַכט מיט פּאָליציי. די שוץ־פּאָליציסטען זענען בעוואָפענט מיט ביקסען, גומי־שטעקענס און רעוואָלווערען. הינטער יעדער גרופּע אַ לאַסט־אויטאָ מיט בעוואָפענטע פּאָליציסטען. הינטער דער קייט ווערען דורכגעלאָזט נאָר די וואָס וואוינען דאָרט, מ'רעווידירט זיי, ס'איז שטיל... אָבער האַרט בײַ דער קייט פערקויפט מען קאָמוניסטישע בלעטער. מ'שמועסט זיך אַדורך, אָבער ס'איז גענוג אַז ס'זאָל זיך בעווייזען אַ גומי־שטעקען פון אַ פּאָליציאַנט און די קרייזלעך צושיטען זיך....

און די בעשעדיגטע ווײַטרינעס, די אומגעוואָרפענע טראַמוואַי־סלופּעס, די אויסגעשאָסענע שויבען דערמאָהנען וועגען עפּעס און מאָהנען...

כ'קעהר זיך אום צו דער אונטערערדישער באַהן מיט דיזעלבע גאַסען, די באַהן, וואָס ציהט זיך אַ 5—6 קילאָמעטער פערבינדט צוויי פּונקטען, וואו ס'איז פאָרגעקומען דער „אויפשטאַנד". מעגליך, אַז די אָרגאַניזאַטאָרען האָבען געהאַט בדעה צו פערבינדען זיך דורך די טונעלען אונטער דער קאָכעריגער שטאָט. ס'איז זיי נישט געלונגען. ביז צו נײַקעלן דאַרף מען פאָהרען אַ קורצע האַלבע שעה. יעדער האַלט אַ צייטונג און דאָך רעדט מען גאָרנישט וועגען די געשעהענישען. ווערט מען ערשט איבעראַשט בײַם אויסשטייגען נעבען דער באַרעך־שטראַסע. ס'פיהלט זיך דער גייסט פון אַ מיליטער־לאַגער — שיסערײַ אַ געדראַנג פונ'ם המון וואָס רייסט זיך אין דעם אונוציגען איינגאַנג.

כ'בעשליס דאָך אַרויסגעהן. פאַר מיר אַ געוואַלדיגער המון מענשען אין די טויערען ביז צום נאָהענטסטען רוג, וואו ס'הויבט זיך שוין אָן די פּאָליציי־וואַך און ווייטער — אויף דער גאַנצער לענג פון דער גאַס — פּוסט, מ'זעהט נישט אַפילו קיין פּאָליציי־אישע לאַסט־אויטאָס: די שלאַכטען קומען פאָר אויף די פּאַראַלעלע גאַסען, מ'הערט דאָס רוישען פון די קוילען־וואַרפערס. און אינטערעסאַנט, אַז אַלע קינאָס, געשעפטען זענען אָפען. כ'רוק זיך ביסלעכווייז אַדורך פאָראויס, כ'וויל כאַפּען אַ שמועס. דער עולם איז אויפגערעגט נעגען אַלץ און אַלעם: נעגען דער פּאָליציי, נעגען די קאָמוניסטען. צופרידען איז דאָס יונגוואַרג, וואָס פון זיי זענען בעשטאַנען מייסטענס די „קעמפענדע". אָבער קיין שמועס כאַפּען קען איך נישט — ס'פליהט אַרויס אַ פּאַטרול, אָפּצוטרייבען די נאָס און כ'מוז קויפען אַנ'אונערקע. אין אַ פּתאום מינוט אַרום האַנדעל איך איין אַ רעטעך; אָבער דאָס העלפט נישט. ווען אין שמועס מישען זיך אַרײַן אַ פּאָר מענשען און ס'ווערט אַנ'אַנזאַמלונג, שיסען די פּאָליציאַנטען. ס'ווערט אַ געשרײַ, אַ טומעל, כ'רוק זיך אָפּ אין אַ ביער־שענק. ס'איז פּוסט און לעדיג. אַ בלאָנדער שאָפער דערצעהלט דעם שענקער וועגען זיינע איבערלעבונגען בעת'ן ספּאַרטאַקוס־אויפשטאַנד.

כ'זיץ ביז אַ נײַער שיסערײַ, ביז פּאָליציאַנטען קומען אַרײַן און הייסען אַלע פרעמדע, וואָס וואוינען נישט דאָ, זאָלען זיך אָפּטראָגען: ס'איז 9 אַ זייגער, די גאַסען זענען בעלויכטען נאָר פון די לאַמטערנעס אַלע קינאָס און קאַפע־הייזער, אַלע פענסטער פון פּריוואַט־וואוינונגען זענען פערהאַקט, דער פּראָזשעקטאָר טאַפּט אין דער פינסטער. עס פאָהרט פערבײַ אַ געפּאַנצערטער אויטאָ, ס'ווערט אונהיימליך.

אָט איז נערמאַנליאַפּ — די גרעניץ פונ'ם „מיליטער־לאַגער", דיזעלבע פּאָליציאַנטען, דיזעלבע האַלב פינסטערניש. אונזער אויטאָבוס פאָהרט ביז האַלעשעם טאָר איבער אויסגעשטאָרבענע גאַסען מיט פערײַנצעלטע פערבײַגעהער, און ערשט ווען דער אונטערגרונד טראָגט זיך איבער די העל־בעלויכטענע אײַזענבאַהן־ליניעס, אָטעם איך אָפּ אַביסעל לײַכטער און בעפרײַ זיך פונ'ם דריקענדען געפיהל.

ב. ר.

גרויסע ארץ-ישראל-דיסקוסיע אין ענגלישן פארלאמענט

רעדעס פון דעפּ. קענוואָרטי און דעפּ. וועדזשוואוד. — דער ענטפער פון ארמסבײַ נאר

(א בריף פון לאנדאן)

אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פּאַרלאַמענט, בעת'ן בעהאַנדלען דעם בודזשעט פון קאָלאָניאַל־אַמט האָט זיך ענטוויקעלט אַ גרויסע ארץ־ישראל־דעבאַטע. דער ערשטער אין דער דעבאַטע האָט גענומען דאָס וואָרט דעפּ. קענוואָרטי וועלכער האָט ערקלערט, אַז הגם די פיהרער פון די קאָנסערוואַטיסטען פערנעהמען אַ קלאָהרע און קאָרעקטע שטעלונג לגבי ארץ־ישראל זענען אָבער פערהאַן איינגע קאָנסערוואַטיווע דעפּוטאַטען, וועלכע מיידען נישט אויס קיין שום געלעגענהייט כדי דורך בייזוויליגע שטעכווערטלעך אַרויסטרעטען געגען דער ארץ־ישראל פּאָליטיק. די באַלפור־דעקלאַראַציע איז דאָך אַקצעפּטירט געוואָרען סײַ דורך די קאָנסערוואַטיסטען און סײַ דורך די אָפּאָזיציאָנעלע פּאַרטייען עס איז דעריבער דורכאויס נויטווענדיג אַז די רעגירונג זאָל האָבען אַ מעהר פריינדליכע בעציהונג צו די יודישע זידלער, וועלכע האָבען אינוועסטירט אין לאַנד אַנ'ערך צוואַנציג מיליאָן פונט פון סומען, וואָס זענען געזאַמעלט געוואָרען צווישען זאַלטע און יונגע, אָרימע און רייכע סײַ בײַ יודען אין די ענגלישע דאָמיניעס און אַמעריקאַ, סײַ בײַ די פעראָרימטע יודען אין פּוילען, רומעניען און אַנדערע לענדער. דעפּ. קענוואָרטי דערמאָהנט ווייטער דעם קאָלאָניאַל־מיניסטער, דאָס ארץ־ישראל דעקט נישט בלויז די קאָסטען פון ענגלישען גאַרניזאָן און דער לופט־קראַפט, נאָר איז אויך דער איינציגער טייל פון דער אַמאָליגער טערקישער מלוכה, וואָס צאָהלט אויס די אַלטע טערקישע חובות. אין לאַנד הערשט פולע רוה און אָרדנונג. אַ דאַנק די בעמיהונגען פון די יודען, וועלכע שטרעבען אויפבויען זייער אַלטע נאַציאָנאַלע היים, ענטוויקעלט זיך שנעל דער האַנדעל און אינדוסטריע. די יודען דאַרפען געשטיצט ווערען אויף אַ מעהר סימפּאַטישען אופן. די וויכטיגסטע פראַגע איז די פראַגע פון ערד. די יודישע קאָלאָניסטען זענען געצוואונגען צו קויפען ערד לויט די מאַרק־פּרייזען און מוזען גלייך פון אָנהויב צאָהלען הויכע שטייערען, דעפּ. קענוואָרטי פרעגט, צי זענען די ערד־שטחים בײַ בית־שאָן שוין דעפיניטיוו אָפּגעגעבען געוואָרען די בעדואינער און צי איז נישט מעגליך אָפּצוגעבען פאַר דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע די זומפּיגע ערד־שטחים אין צפון־טייל פון גליל, וועלכע די ציוניסטען זענען גרייט אויסצוטריקענען און פערוואַנדלען אין פרוכטבאַרען באָדען.

ווייטער האָט דעפּ. קענוואָרטי געפאָדערט אַ גערעכטע בעציהונג צו די יודישע פּאָסטולאַטען בנוגע דער כותל־מערבי, דערבײַ איז ער חושד די ענגלישע בעאַמטע אין ארץ־ישראל אין פערבאָרגענעם אַנטיסעמיטיזם.

נאָכדעם האָט גענומען דאָס וואָרט דעפּ. וועדזשוואוד, וועלכער האָט אָנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט אויסצונוצען אין אַ פולער מאָס די שטרעבונג פון די יודען צו בויען זייער נאַציאָנאַלע היים אונטער דער ענגלישער פאָהן. די פרײַנדשאַפט צווישען ענגלאַנד און אַמעריקאַ האָט דעפּ. וועדזשוואוד פאָרטגעזעצט, קען נישט בעסער צעמענטירט ווערען ווי דורך דער פרײַנדשאַפט מיט'ן יודישען פאָלק אויף דער גאַנצער וועלט. אין איצטיגען מאָמענט דאַרף פערצייכענט ווערען אין ענגלאַנד און ארץ־ישראל אַ פיינדליכע אַטמאָספער לגבי יודען, וואָס באַזירט זיך אויף אַלטע רעליגיעזע אַבערגלויבענס. עס איז נויטווענדיג צו שאַפען גאָר אַנ'אַנדער בעציהונג צו די יודען און ענדערען די שטעלונג פון דער ארץ־ישראל אַדמיניסטראַציע, צווישען וועלכער דער אַנטיסעמיטיזם איז שטאַרקער ווי אין ענגלאַנד און אַמעריקא, ווייל אין קיין שום לאַנד איז די דאָזיגע ערשיינונג נישט אַזוי געפעהרליך ווי אין ארץ־ישראל.

דעפּ. וועדזשוואוד שטעלט זיך אָפּ גענוי אויף דעם אומגערעכטען שטייער־סיסטעם אין ארץ־ישראל קריטיקירענדיג הויפּטזעכליך שאַרף דעם מעשר־שטייער. דעפּ. וועדזשוואוד איז איבערצייגט אַז די רעגירונג פון זיין מאַיעסטעט איז ענטשלאָסען צו פערוואַנדלען ארץ־ישראל אין אַ פרײַ לאַנד גלייך ווי אַנדערע לענדער פון דער ענגלישער אימפּעריע. מען דאַרף זיך אָבער רעכענען מיט'ן וואוקס פון אַנטאַגאָניזם און אונצופרידענהייט מיט דער ענגלישער אַדמיניסטראַציע אין ארץ־ישראל. אויב די רעגירונג וועט דערפיהרען צו אַ יודיש־אַראַבישער איינהייט, וועט זיך אין ארץ־ישראל שאַפען די זעלבע לאַגע ווי אין אינדיען און עגיפּטען. די יודישע אימיגראַציע ברענגט גרויסע נוצען די אַראַבער. ווייטער האָט דעפּ. וועדזשוואוד שאַרף קריטיקירט דאָס געריכטס־וועזען אין ארץ־ישראל און צום סוף אַרומגערעדט די פראַגע פון בילדונג אין דער ענגלישער שפּראַך.

אין נאָמען פון דער רעגירונג האָט אויף אַלע פאָרוואורפען געגען דער ארץ־ישראל־פּאָליטיק געענטפערט דער אונטערשטאַטס־סעקרעטאַר אַרמסבײַ גאַר.

אַרמסבײַ־גאַר האָט ערקלערט, אַז די פּאָליטיק פון דער ענגלישער רעגירונג ווערט געפיהרט אין די גרעניצען פון ארץ־ישראל־מאַנדאַט. צו וועלכען עס האָבען אַ פּאָזיטיווע בעציהונג אַלע פּאַרטייען, יעדע ענגלישע רעגירונג וועט אַלץ טון, כדי מיטווירקען בײַ דער פערווירקליכונג פון די ציוניסטישע שטרעבונגען און אידעאַלען. ער אַליין איז אַנ'איבערצייגטער און הייסער ציוניסט. צוליב פערשידענע טעמים אָבער זעהט ער דעם ציוניזם אַנדערש ווי וועדזשוואוד, מעהר אין ווייצמאַנס געשטאַלט, וועלכער שטרעבט צו זעהן ארץ־ישראל „אַזוי יודיש, ווי ענגלאַנד איז ענגליש". די דאָזיגע פאָרמולירונג איז אפשר פון פּאָליטישען שטאַנדפּונקט נישט געלונגען עס איז אָבער אַ פאַקט, אַז די יודען שטרעבען צו אַ יודיש ארץ־ישראל און נישט צו קיין ענגליש, פראַנצויזיש אָדער אַמעריקאַניש.

ער לייקענט ענטשידען, אַז די ענגלישע אַדמיניסטראַציע זאָל זיין פיינדליך געשטימט לגבי דער מאַנדאַט־פּאָליטיק אין ארץ־ישראל. די רעגירונג שיקט קיין ארץ־ישראל עקספּערטען, וועלכע ערטיילען די נויטיגע הילף דער אַדמיניסטראַציע.

בעריהרענדיג די פראַגע פון מאָסול־נאַפט, האָט אַרמסבײַ־נאַר מיטגעטיילט, אַז די בויערונגס־אַרבייטען ווערען שוין דורכגעפיהרט און ביז־איצט האָט מען אָנגעטראָפען אויף צוויי נאַפט־קוואַלען. ווען אַפילו די קוואַלען וועלען זיין גאַנץ ברייטענע, וועלען זיי אָבער פערהעלטנישמעסיג שפּילען אַ קליינע ראָל אין דער אַלוועלטליכער נאַפט־פּראָדוקציע, וואָס קאָנצענטרירט זיך אין די פעראייניגטע שטאַטען, מעקסיקאָ, און ווענצועלאַ. וואָס שייך דער ווייטערער באַהן־ליניע פון חיפה, וואָס זאָל פיהרען לענגאויס דעם ירדן ביז פּערסיען איז דאָס אַ פראַגע פון דער צוקונפט. אויב עס וואָלטען זיך געפונען די נויטיגע געלד־מיטלען פאַר דער דאָזיגער באַהן־ליניע וואָלט דער חיפה'ער פּאָרט געקאָנט דינען אַלס קוילען־ און נאַפט־פּאָרט פאַר גרויסע שיפען און וואָלט זיך פערוואַנדעלט אין איינעם פון די מאָדערנסטע און גרויסטע פּאָרטען בײַם מיטעללענדישען ים. (יט"א.)

אנפראגע אין ענגלישן פארלאמענט

וועגן אלקאהאל-פערברויך אין ארץ ישראל

לאָנדאָן, (יט"א) אויף דער זיצונג פון ענגלישען פּאַרלאַמענט האָט דעפּ. גראַף סאַנדאָן אינטערפּעלירט דעם קאָלאָניען־מיניסטער צי וועט ער ראָ סטאַטיסטישע טאַבעלען וואָס זאָלען אויפווייזען וויפיל עס זענען קיין ארץ־ישראל אַריינגעפיהרט געוואָרען אַלקאָהאָל־געטראַנקען ביז דער מלחמה און וויפיל זייט דעם ארץ־ישראל־מאַנדאַט האָט איבערגענומען ענגלאַנד, ווי אויך די פערגלייכענדע פערברעכען־רעזולטאַטען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַלקאָהאָל־קאָנסומציע אין די ראַוויגע פעריאָדען.

אויף דער אינטערפּעלאַציע האָט געענטפערט דער אונטערשטאַטס־סעקרעטאַר ה' אַרמסבײַ־נאַר, וועלכער האָט בערוהיגט, וואָס עס זענען נישטאַ אַזעלכע סטאַטיסטישע טאַבעלען.

ניער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

6 מאָנטאַג

מאַי

כו ניסן תרפ״ט

זון־אויפגאַנג 3.59

זון־אונטערגאַנג 7.08

פאַבאַר פון יאָהרגאַנג 1908

היינט דאַרפען זיך צו דער פאַבאַר־קאָמיסיע 1 (פּאָמאָרסקאַ 18) שטעלען די מיליטער פליכטיגע, וועלכע וואוינען אויפ׳ן שטח פונ׳ם 2־טען פּאָליציי קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות:

P. R. S. T. U. W. Z.

אין דער צווייטער קאָמיסיע (אָגראָדאָוואַ 34) דאַרפען זיך שטעלען די מיליטער־פליכטיגע, וועלכע וואוינען אויפ׳ן שטח פונ׳ם 1 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות:

K. L.

פאַר דער פאַבאַר־קאָמיסיע נומער דריי אויף זאַקאָנטנאַ 82, דאַרפען זיך שטעלען די מיליטער־פליכטיגע פונ׳ם יאָהרגאַנג 1906 (קאַטעגאָריע B), וועלכע וואוינען אויף די שטחים פונ׳ם 12 און 14 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטען

פון A ביז Z.

פונ׳ם פּריוואַט דאַרפען זיך צושטעלען די מיליטער־פליכטיגע אין פּריוואַטאָווע פ. ק. או. (פּיעטריקאָווער 187) די איינוואוינער פון זגערזש פונ׳ם יאָהרגאַנג 1908 אויף די אותיות

פון M ביז R.

מאָרגען דאַרפען זיך שטעלען צו דער פאַבאַר־קאָמיסיע נומער 1 (פּאָמאָרסקאַ 18) די מאַנספּערשוינען פון יאָהרגאַנג 1908, וואָס וואוינען אין 3־טען קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען־נעמען אויף

A. C. D.

פאַבאַר־קאָמיסיע נומער 2 (אָגראָדאָוואַ 34) דער יאָהרגאַנג 1908 פון 1־טען קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען־נעמען אויף

Ł. M. N. O. P.

פאַבאַר־קאָמיסיע נומער 3 (זאַקאָנטנאַ 82) דער יאָהרגאַנג 1906 מיט קאַטעגאָריע „B" פון יאָהר 1927 פון 10־טען און 13־טען קאָמיסאַריאַט אַלע בוכשטאַבען.

רעגיסטראַציע פון „פרעמדע"

(—) היינט דאַרפען זיך מעלדען די פרעמדע אויף קילינסקי גאַס 152, ביי וועלכע די פאַמיליען־נעמען הויבען זיך אָן מיט דעם אות O.

מאָרגען — דאַרפען זיך שטעלען די פרעמדע, וואָס זייערע פאַמיליען־נעמען הויבען זיך אָן מיט דעם אות P.

ביים רעגיסטרירען דאַרף מען האָבען ביי זיך די פערזענליכע דאָקומענטען, אַ צייגניש פון אידענטישקייט און צוויי פאָטאָגראַפיעס.

פון געריכט

טורמע פאַר פעלשען אַ דאַטע

(2) דער אַרבייטסלאָזער קינאָ - אָפּעראַטאָר יוזעף יורקעוויטש פון קאַליש האָט בעקומען אַ באַהן־בילעט קיין לאָדז אויף הין און צוריק, אויף אַ טערמין פון 2 וואָכען כדי ער זאָל זיך זוכען אין לאָדז אַרבייט. יורקעוויטש האָט אין לאָדז קיין אַרבייט נישט געפונען און פערשפּעטיגט דעם טערמין פון צוריקפאָהרען אויף זיין בילעט. ער האָט זיך אַנ׳עצה געגעבען און איבערגעמאַכט די דאַטע פונ׳ם בילעט. דער קאָנטראָליער האָט אָבער דערקענט די אָפּערע און נעכטען האָט יורקעוויטש אין קרייז־געריכט אין לאָדז בעקומען 2 וואָכען טורמע.

אַפּטייקען
היינטיגע נאַכט־דיזשורען

(2) היינט בייטאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: אַנטאָנעוויטש, פּאַביאַניצקאַ 50; מאַנהיינסקי, פּיעטריקאָווער 164; סאָקאָלעוויטש, פּושקין 19; רעמבעלינסקי, אַנדזשעיאַ 28; זוגרעלעוויטש, פּיעטריקאָווער 25; קאַספּערקעוויטש, זגערזשער 54 און טראַוקאָווסקי, פּשעושינער 56.

זיך געשמדט אַ יודישער ממזר

אַ אונגעזעצליך קינד פון אַ יודישען טאַטען, וואַקסט אויס אַלס יוד און שמדט זיך יעצט צוליב אַ ליבע

ווען דער אַלטיטשקער ישראל שמש איז מיט קאַרגע דרייסיג יאָהר צוריק איינמאָל אין אַ ווינטערדיגען שבת פאַרטאָג געקומען אויפשליסען דאָס שטיבעל אויף קאַמיענגאַ גאַס, האָט ער אין פּאָליש זיך אָנגעשטויסען אויף אַ פּעקעל איינגעוויקעלט אין אַנ׳איבערגעטראָגענעם ברודיגען פּאַטשיל, אין וועלכען ס׳איז געלעגען אַ האַלב געפרוירען גע׳מלט יונגעלע פון אַנ׳ערך צוויי חדשים.

אין פלוג האָט די ראַזיגע מציאה צווישען די אָנקומענדע מתפללים און צוזאַמענגעלאָפענע שכנים אַרויסגערופען אַ געוויסע אויפרעגונג; באַלד ווי ס׳איז אָבער נאָר קלאָהר געוואָרען פון בייגעלעגטען צעטעלע, וועמענס דאָס קינד איז און די גאַנצע געשיכטע וואָס איז מיט׳ן זעלבען קינד געווען פערבונרען, האָט זיך יעדער בעמיהט פון גאַנצען עסק נישט צו מאַכען קיין בעזונדער וועזען.

די ראַזיגע געשיכטע האָט אין יענער צייט די מתפללים פון זעלבען שטיבעל און דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג פון יענעם שטאָט־ראַיאָן נישט ווייניג חרפּות און קרענקונג פערשאַפט, האָט דאָך יעדער געוואוסט, אַז דער פאָטער פון אונטערגעוואָרפענעם קינד איז נישט סתם עפּעס אַ הפקר יונג, נאָר אַ שוין בעיאהרטער, שמן־וזית׳דיגער גבירישער יוד, איינער פון די אָנגעזעהענסטע מתפללים פון זעלבען שטיבעל און, אַז דאָס קינד האָט ער, געהאַט מיט זיין קריסטליכער משרתת.

מען האָט אויך רעסגלייכען געוואוסט, אַז דער דערמאָנטער זקן איז נישט, ווי ס׳טרעפט אַמאָל ר״ל מיט אַזעלכע שיינע בעלי־בתּים, אַז זיי ווערען גלאַט „געשטרויכעלט" אין אַ הייסער, זינדיגער מינוט, נאָר דער אַלטער בעל־עבירה׳ניק האָט דער אָרימער שיפחה אַ לענגערער צייט „אַטאַקירט" און איהר פערזיכערט, אַז ער וועט זיין אַלטע קלעמפּע, ווי אַ הונד אַרויסיאָגען פון שטוב און מיט איהר חתונה האָבען, אַז ער איז גרייט אַפילו צוליב איהר זיך צו שיידען, און איהר, דער שיפחה מאַנקע הייסט עס, אַלס זיין געזעצליכע פרוי, זיין גאַנצן פערמעגען אָפּצושרייבען.

די יונגע דאָרפישע שיקסע האָט געגלויבט אין די זיסע ריידלעך פון איהר „סטאַראָזאַקאָכאַני קאָכאַנעק" און זי האָט זיך איהם איבערגעגעבען מיט לייב און לעבען.

דער אַלטער תּרח האָט באַלד דערנאָך פערגעסען אין זיינע אַלע הבטחות נאָר ווענען איין זאַך האָט ער אָבער יאָ גוט געדענקט: צו יאָרען און פערביטערען די טעג זיין יודענע. מיט וועלכער ער האָט אגב שוין געהאַט דורכגעלעבט צוזאַמען אַ־בער פערציג יאָהר.

די אַלטיטשקע איז אַפּנים געווען אַ בעשיירענע און בכבודע פרוי, — האָט זי חענגען איהרע צרות און נגישות קיינעם קיין וואָרט נישט דערצעהלט, אַפילו אויך נישט איהרע אייגענע קינדער דערוואַקסענע אייניקלעך און משפּחה, נאָר שטיל געשטיקט אין זיך די יסורים און בזיונות אַזוי לאַנג ביז זי האָט פון גרויס צער און קרענקעניש אויסגעצויגען נעבעך די בידנע קאָפּיטעס און זיך אַוועקגעפּעקלט אין יענע וויסטע מקומות, וואו מען ווייסט נישט פון קיין פּאַראַטקעס, פּראָטעסטען, פּענסיאָנאַטען און עהנליכע שלעק.

אַזוי זענען אַריבער וואָכען און חדשים. דורך דער צייט האָט דער אַלטער געמאַכט אַ לעבען מיט מאַנקען „נאַ וויאַרע". קיינער האָט איהם נישט „געשטערט" און, אַז ס׳האָט זיך יאָ געפונען עמיץ פון די קרובים אָדער שכנים וואָס האָבען עפּעס געמורמעלט האָט זיך דער אַלטער דאָס אויך נישט גענומען צום האַרצען.

מאַנקע, דערפיהלענדיג, אַז ס׳רוקט אונטער דער טאָג, ווען זי וועט ווערען אַ מוטער, האָט אָנגעהויבען ענערגיש צוצושטעהן צו איהר פאַן און קאָכאַנעק, אַז ער זאָל מיט איהר שוין ענליד געה ואין קאָשטשיאָל נעהמען חופּה וקדושין.

דער אַלטער ימח־שמו׳ניק האָט זיך אָבער געמאַכט אינגאַנצען געפּגרט, און אַז די שיפחה האָט אָנגעהויבען איהם אָבער צו נעהמען אויפ׳ן „גאַנצען זיכער", האָט ער איהר געפּרובט פערטשאַקען, אַז ער איז טאַקע צו יעדע שעה גרייט זי מקדש צו זיין, נאָר צו שמד׳ן גלוסט זיך איהם נישט, נאָר נישט מעהר, אויב זי וועט זיך מטריח זיין און ווערען אַ יודישקע, וועט ער מיט איהר געהן אונטער דער חופּה. מאַנקע האָט אויך דאָסמאָל געגלויבט דעם אַלטען טערק: גענומען זיך צוצוגרייטען איבערצוגעהן צום יודענטום און צו דער חתונה.

קודם כל האָט זי געלאָזט מל זיין דאָס יאַטעל און איהם געהייסען אַ נאָמען געבען „משה".

אויפשטעהענדיג אין ניכען פון דער קימפּעט, האָט מאַנקע אויפסניי אָנגעהויבען צו בעגייען איהרע פאָדערונגען דער אַלטער האָט זיך אָבער ווייטער נישט געמאַכט הערענדיג און נאָך געפּרובט די שיקסע מיט׳ן בענקאַרט אינגאַנצען פון שטוב אַרויסצוטרייבען.

רעמאָלט ערשט האָט מאַנקע גענומען דאָס ילד אויף דער האַנד און אָנגעהויבען עטליכע מאָל אין טאָג זיך צו לאָזען אין שטיבעל אַריין און דאָרט צו פערשוואַרצען דאָס פּנים איהר „קאָכאַנעק".

און אַז די אַלע מי שברך׳ס און אַוואַנטורעס האָבען נישט געהאָלפען, האָט זי איינגעפּאַקט דאָס בן זקונים׳על אין אַנ׳אַלטע כוסטקע, אַריינגעקראָכען פרייטאָג ביי נאַכט דורכ׳ן פענסטער אין דער „בוזשניצע" און דאָרט אַוועקגעלעגט דאָס „באַגאַזשל". דער אַלטיטשקער שמש צוזאַמען מיט די שטובעלדיגע גבאים האָבען גענומען דאָס „חמצ׳ל" און עס דערווייל אַריינגעטראָגען צום הויז־סטרוזש וואַלענטי און זיך פערפליכטעט דערפאַר שוין איהם ווי געהעריג צו פערגיטיגען.

וועגען דער זאַך האָבען זיי דעמאָלט אין פּאָליציי־אויטשאַסטאָק נישט געמאָלדען און אויך אָנגעזאָגט וואַלענטין, אַז ער זאָל רעסגלייכען וועגען דעם קינד קיינעם נישט דערצעהלען קיין שום מעשׂיות. אין די ערשטע צייטען האָט דאָס שטובעל וואַלענטען נאָך צוגעוואָרפען עפּעס געלד פאַר׳ן קינד, שפּעטער האָבען זיי אָבער אין איהם אינגאַנצען פערגעסען.

וואַלענטי האָט אָבער אַזוי ליב געהאַט מאָשעקן, אַז ער האָט איהם ווייטער געהאַלטען נישט קוקענדיג, וואָס קיינער האָט פאַר איהם נישט געצאָהלט און ער אַליין איז געווען בעוואָרפען מיט אַ גאַנצע האַפּטע אייגענע קינדער.

דער אַלטער איז דורך דער צייט געשטאָרבען. מאַנקע איז אויך אינערגיץ פערשוואונדען געוואָרען.

מאָשעק האָט זיינע עלטערן אינגאַנצען נישט געקענט און וועגען זיין אָפּשטאַמונג נישט געהאַט קיין שום אַהנונג.

ער האָט אָבער יאָ געוואוסט, אַז זיין פאָטער איז געווען אַ יוד, ווייל וועגען דעם, האָט מען איהם נישט אויפגעהערט צו „דערמאָהנען" אין זיין סביבה. מיט׳ן אויסברוך פון דער וועלט־מלחמה איז וואַלענטי אַריינגעצויגען געוואָרען אין וואָפּאַס, און דעם סטרוזש׳ס פאַמיליע איז זיך אינגאַנצען צופאַלען: ווער פון בני בית איז אַוועק צום רייטש אויף אַרבייט און ווער איז אַוועק אין דאָרף צו קומאָטרעס אָדער קרובים.

מאָשעק איז געבליבען ממש אויף דער גאַס. דאָס בחור׳ל האָט זיך פערשאַפט אַ רייטשען פּאַס אויפ׳ן נאָמען: משה קאַלינאַ און אָנגעהויבען צו וואַנדערען ווי פיל הונדערטער און טויזענדער אַנדערע אָרימע לייט, אין יענער צייט, פון דאָרף צו דאָרף און פון שטאָט צו שטאָט.

דאָס אַרומוואַלגערן זיך איז איהם אָבער פערמיאוסט געוואָרען און ער האָט זיך אָפּגעשטעלט אין ערגיץ אַ דאָרף און זיך פערדינגען אַלס פּאַסטוך.

אין דאָרף האָט מען איהם איבערגענערט דעם נאָמען אויף יאַנעק און אַלס יאַנעק האָט ער זיך טאַקע איינגעלעבט אין דער סביבה פון די דאָרפישע שקצים און שיקסעס.

נאָך דער מלחמה האָט זיך יאַנעק׳ן ווייטער פערבענקט קיין לאָדז. ער האָט פערלאָזט דאָס דאָרף און איז צוריקגעקומען ואין זיין געבורטשטאָט.

דאָס ביסעל געלד און פּאָר זאַכען, וואָס ער האָט זיך אָנגעזאַמעלט און געהאַט מיטגעבראַכט קיין לאָדז זענען איינגיכען ביי איהם אויסגעגאַנגען.

„יאַנעק" האָט ווייטער אָנגעהויבען צו הונגערן, און האָט אויך נישט געהאַט וואו דעם קאָפּ אַוועקצולייגען.

גוטע מענשען האָבען דעם עלענדען „שגץ" אַוועקגעפיהרט אין דער יודישער וועש־מאַנגעל אויף פּיעטריקאָווער 17 וואו ער האָט זיך פערדינגען אַלס דרעהער.

פאַר דער אַרבייט האָט מען איהם געגעבען צו עסען און אויך עטוואָס געלד.

האָט ווער געבראַכט צו האָבען וואַסער און יאַנעק איז פּונקט דעמאָלט געווען פריי פון דער מאַנגעל־דרייעריי האָט ער זיינע פרייע פלייצעס איינגעשפּאַנט אין טשאָנגלעס און געשלעפּט אין יודישע שטובען קאַנען וואַסער.

פאַר אַ ביסעל עסען איז ער גרייט געווען צו האַקען אַ פאָר פוּר האָלץ. „יאַנעק" האָט זיך אויך נישט געפּוילט צו שאַרען אַ פּאָדלאָגע, צו טראָגען אַ טשאָלענט צום בעקער און אַפילו אַרומצוטראָגען אַ קליין קינד, אויב די מוטער האָט דערצו אַליין נישט געהאַט קיין צייט.

דערפאַר טאַקע איז יאַנעק געוואָרען זעהר בעליבט ביי אַלע יודישע איינוואוינער פון פּיעטריקאָווער נומער 17.

אָבער נאָך מעהר בעליבט איז ער געוואָרען ביי די רינסט־שיקסעס פון זעלבען הויז וועלכע האָבען זיך איבער יאַנעק׳ן פשוט געריסען און געהרגעט.

מיט אַ צייט צוריק איז טאַקע אַזאַ שיקסע געלונגען צו געווינען יאַנעקס סימפּאַטיע. און דער סוף איז געווען, אַז פון דער ראַזיגער סימפּאַטיע איז געבוירען געוואָרען אַ קינד.

די שיקסע האָט יאַנעק׳ן גענומען אויפ׳ן צימבעל, אַז ער זאָל מיט איהר חתונה האָבען.

יאַנעק האָט מסכים געווען, די שיקסע האָט געשריבען נאָך איהרע קרובים פון דאָרף און ביידע האָבען גענומען פלייסיג זיך גרייטען צו דער שמחה.

דערווייל איז עפּעס דער כלה׳ס אַ קומאָטער אַוועק אין פּאַראַפיע דורכפיהרען די פאָרמאַליטעטען, וועזט זיך אַרויס, אַז דער חתן־בחור יאַנעק איז אינגאַנצען נישט געשמדט.

דער שיקסעס קרובים האָבען גענומען די זאַך געניי אויספאָרשען, זענען זיי דערגאַנגען, אַז יאַנעק קאַלינאַ איז גאָר אַ יוד.

„יאַנעק" וויל אָבער פון דער שיקסע נישט אָפּטרעטען און וויל דווקא ווערען אַ געזעצליכער פאָטער פון זיין קינד, צוליב וואָס ער איז שוין גרייט אַפילו זיך צ ושמד׳ען.

איז אָבער יאַנעק־משה אַזאַ מין לא יצלח, אַז ער קאָן נישט געפינען קיין שום גלח, וואָס זאָל וועלען זיין אַנ׳אַמאַטאָר אויף אַזאַ שטיקעל „סחורה".

יאַנעק, זיין כלה, איהרע קרובים און סתם בעקאַנטע פרומע קריסטען לויפען אַרום גאַנצע טעג איבער אַלע קאָשטשאָלען און פרובען צו ווירקען אויף די גלחים, אַז זיי זאָלען זיך דאָך דערבאַרעמען איבער אַ פערוואָגעלטע זינדיגע נשמה נאָר די גלחים ווילען פון קיין שום זאַך נישט הערען און ווענען מוחל די „מצוה". ווי משמועס אָבער זאָל זיך מיט דעם ענין שוין האָבען פעראינטערעסירט עפּעס אַ „קאַרפּען קאָפּ" און איהם זאָל יאָ האָבען געלונגען צו בעקומען עפּעס אַ גלח, וואָס זאָל גרייט זיין צו דער מצוה, אַזוי אַז די טעג זאָל שוין פאָרקומען די שמד־צערמאָניע אין דער היגער קאַטעדרע.

ארגוס.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן און א. קאַמפּאַניעץ.

אַנשעל שאָר׳ס אַמעריקאַנער יודיש טעאַטער.

לעצטע געזעגנונגס־פאָרשטעלונג פון דאָראַ ווייסמאַן און אַנשעל שאָר

היינט, מאָנטאַג, דעם 6־טען, 9 אָוונד צו פּאָפּולערע פּרייזען

דאָראַ ווייסמאַן און אַנשעל שאָר וועלען זיך מיט אייך געזעגנען!

ס׳וועט געשפּילט ווערען אויפ׳ן פערלאַנג פון פּובליקום

דאָראַ ווייסמאַנ׳ס קינסטלערישער ערפאָלג

„ווייב און געליבטע"

אַכטונג!!! אַנשעל שאָר וועט רעדען וועגען יודישען טעאַטער אין פּוילען און אין אַמעריקאַ. —

דאָראַ ווייסמאַן וועט זיך פּערזענליך מיט אייך געזעגנען און יעדער איינער וועט בעקומען אַ מתּנה אַ פאָטאָגראַפיע מיט דער ביאָגראַפיע פון דאָראַ ווייסמאַן

ס׳נעמט אָנטייל (לויט א. ב.) פרויען: בעזמאַן, באָריסאָוואַ, מאַכאַראָויסקאַ, נערה, פאָדערמאַן, קאַרעני, קאַמפּאַניעץ. מענער: אַריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, מאָסקאָוו, נייהויז, פּאָלאַנסקי, ישראל קאַמפּאַניעץ, ראַבינאָוויטש, ראַקאָוו.

רעזשי: מ. אַרנוואַלד. מוזיק. לייטער: ל. זעלמאַן. בילעטען צו בעקומען ביי דער קאַסע.

Dr. med.
RACHELA LEWI

ספּעצ. קינדער־קראַנקהייטען

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע „Vita" (פּעטרי־קאָווער 45, טעל. 47-44) פון 3 ביז האַלב 5 נ״מ.

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון לאדזער זשורנאליסטען-סינדיקאט.

אין גאלדענעם זאל פון גראנד-האטעל איז געקומען אונטערן פארזיץ פון רעד. שענבערג פאר־געקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון זשורנא־ליסטען־סינדיקאט אין לאדז.

אין אנהויב פון דער זיצונג איז בעעהרט געווארען דער אנדענק פון פערשטארבענעם מיטגליד קראשניאנסקי.

דעם אלגעמיינעם בעריכט פון דער טעטיג־קייט פארן פערגאנגענעם יאהר, האט אפגעגעבען רעד. גומקאווסקי. אנווייזענדיג אויף די אלגעמיינע רעגירונגען, וואס די זשורנאליסטען האבען גע־מאכט אין פערלויף פונ'ם לעצטען יאהר אויפ'ן אלגעמיינעם בארען, האט ער זיך אויך אפגעשטעלט בפרט אויף די רעגירונגען פונ'ם סינדיקאט אין לאדז און אנגעוויזען אויף דעם פאזיטיווען פאקט, וואס צום אלגעמיינעם סינדיקאט געהערען איצט אויך די יודישע זשורנאליסטען, וועלכע זענען אנ־געשלאסען אין סינדיקאט אלס סעקציע.

דעם פינאנציעלען בעריכט האט אפגעגעבען רעד. אלטאשעווסקי, לאקאל-בעריכט — רעד. ל. פוקס.

נאכדעם ווי די רעוויזיאנס־קאמיסיע האט אפ־געגעבען דעם בעריכט, אין וועלכען זי שטעלט פעסט די גענויקייט פון די רעכנונגען א. אז. וו. האט זיך ענטוויקעלט א לענגערער וויכוח, אין וועלכער עס האט זיך בעטייליגט א גרויסע צאהל מיטגלידער, און ס'איז אנגענומען געווארען א צוטרוי־וואטום פאר דער פערוואלטונג און אנערקענונג פאר איהר טעטיגקייט אין פערלויף פון דער קאדענץ־צייט.

א לענגערען וויכוח האט ארויסגערופען די פראגע, וועלכע ס'האט אויפגעהויבען י. ראזענ־בערג וועגען אויסטיילען די ריין־פראפעסיאנעלע אינ־טערעסע פון די מיטגלידער און איבערגעבען זיי א ספעציעל געוועהלטער פראפעסיאנעלער קאמיסיע. די קאמיסיע זאל בעשטעהן פון 5 מיטגלידער — 3 געוועהלטע פון דער פערזאמלונג, 1 רעלעגירטער פון דער פערוואלטונג און איינער פון דער יידישער סעקציע. דער פארשלאג איז אנגענומען געווארען.

צום סוף זענען פארגעקומען וואהלען צו דער פערוואלטונג. ס'זענען געוועהלט געווארען: רעד. גומקאווסקי, אלטאשעווסקי, יאגאשעווסקי, קאריאל, קאלטאנסקי, (דעלעגאט פון דער יודישער סעקציע רעדאקטאר לאזאר פוקס) און אלס קאנדידאטען זאנדמער און ראכילעווסקי, אין עהרען־געריכט: רעד. פראפסט, קעמפנער און שענבערג, אלס קאנדידא־טען רעד. וואסערצוג, קראנמאן און קאלושינער.

אין רעוויזיאנס־קאמיסיע: רעד. ארכולסקי, טילקער און האלבערשטארט, קאנדידאט רעד. פא־לאק. די יודישע סעקציע שיקט אויך איהרס מיטגליד. אין דער פראפעסיאנעלער קאמיסיע: פאר־פאטשינסקי, קאנשעלסקי און שענבערג, אלס קאנ־דידאטען גולוס און קאלושינער. די יודישע סעקציע דעלעגירט אין דער קאמיסיע איהר פערטרעטער.

בעגרענצונגען פאר ארבייטסלאזע

זאלען אפגעשאפט ווערען

(2) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט האט די הויפט - פערוואלטונג פונ'ם ארבייטסלאזען - פאנד, אויפ'ן פארשלאג פון דער צענטראל־קאמיסיע פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען, בעשטימט צו אנו־לירען א גאנצע רייה בעגרענצונגען ביים אויסצאה־לען די אונטערשטיצונגען פאר די ארבייטסלאזע, אויסצאהלען אונטערשטיצונג אויך די ארבייטסלא־זע, וועלכע האבען בעשעפטיגונג נאר 2—3 טעג אין דער וואך.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם בעשלוס, האט דאס ארבייטס־מיניסטעריום אויך בעשלאסען ארויס־צושיקען קיין לאדז א ספעציעלע קאמיסיע, וועלכע זאל אויפ'ן ארט אויספארשען די פאקטישע לאגע פונ'ם קריזיס אין דער לאדזער טעקסטיל־אינדוסטריע. אין דער דעלעגאציע געהען אריין עקספערטען פון פערשידענע רעפארטאמענטען פון ארבייטס־מיניס־טעריום, וועלכע דארפען צווישען אנדערען אויס־פארשען פארוואס דער ארבייטסלאזען־פאנד האט בעשלאסען נישט ארויסצוגעבען קיין אונטערשטיצו־גען די סעזאן־ארבייטסלאזע.

אפגעלעגט דעם טערמין

פון מעכאניזירען די בעקעריי

(2) אין גיכען זאל פערעפענטליכט ווערען אנ־ענטשפרעכענדע פעראררענונג וועגען פערלענגע־רען דעם טערמין פון מעכאניזירען די בעקערייען. די סיבות פון דער פראלאנגאציע איז די, וואס עס פעהלען ענטשפרעכענדע קרעדיטען צו דעם צוועק.

פארשריפטען

וועגען אונמעגליך מאכען דאס אויסטוישען קינדער אין די קינפעטארין-קליניקס

(2) צוליב דעם, וואס אין די קימפעטאר־ין־קליניקס קומען אפט פאר פאלען פון ווירקליכען אדער כלומר'שטען פערטוישען פון קינדער, ווענען איצט דורך די וואיעוואדזטווע אויסגעארבייט גע־ווארען ספעציעלע רעגולאמינען פאר די וועבנערין־קליניקס, לויט די נייע פארשריפטען וועט די קינ־דער גלייך נאכ'ן געבורט אנגעטון ווערען בראנ־סאלעטקעס מיט נומערען, וועלכע וועלען אונמעגליך מאכען טעותים.

נייע טראמוואי-ליניעס

לאדז—בזשעזשין און לאדז—לאסק.

(2) א חוץ דער טראמוואי־ליניע צווישען לאדז און לוטאמירסק, וועלכע איז שוין כמעט פערטיג, טרעט די פערוואלטונג פון די צופאהר־טראמוואי־יען צו צום אויסבויען נאך צוויי נייע ליניעס: לאדז—בזשעזשין און לאדז—לאסק. א חוץ דעם וועט אויסגעבויט ווערען א מארגנער ווארטע־זאל אויפ'ן באלוטער מארק.

צוזאמענשטויס פון אנ'אויטא מיט א טראמוויי.

(2) אויף רוג קאזמיערוש־גאס אין זגערזש איז פארגעקומען א צוזאמענשטויס צווישען א טראמ־וואי מיט אנ'אויטא. דער צוזאמענשטויס איז געווען אזוי שטארק, אז דער אויטא האט זיך איבערגע־קעהרט אויף א זייט און פון אונטער איהם האבען זיך דערהערט קרעכצען פון די פערוואונדעטע פאסאזשירען.

פערוואונדעט זענען געווארען דער 39־יעהרי־גער שאפער פראנצישעק כובי (פראנצישקאנער 59) און זיין מיטהעלפער דער 19־יעהריגער סטאניסלאוו קראם (מיעדזשאנא 13).

זעלבסטמארדען.

(2) אויף זשגאווסקא 4 איז בעגאנגען זעלבסט־מארד דאס רינסט־מיידעל די 26־יעהריגע הענריקא טארסקא.

— אין טויער אויף נאווראט 42 האט זיך פערסמ'ט דער 28־יעהריגער פאביאן פיאטרקאוו־סקי פון ווילנא. די סיבה פון זעלבסטמארד — אר־בייטסלאזיגקייט.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער האנדווערקער-באנק

שבת ביינאכט איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער האנדווערקער-באנק (פאלו־דניאווע 4).

צו דער פערזאמלונג איז געקומען א גרויסע צאהל מיטגלידער.

נאכ'ן בעריכט פון דער פערוואלטונג האט זיך ענטוויקעלט א הייסער ויכוח. די פערזאמלונג האט געדויערט ביז שפעט ביינאכט.

א גענויעם בעריכט פון דער פערזאמלונג און דער רעזולטאט פון די וואהלען — מארגען.

ספארט-בעוועגונג.

„ל. ק. ס." — „פאגאן" (לעמבערג) 0:2 (0:1)

די היינטיגע מאנשאפט פון דער לעמבערגער „פאגאן", איז בלויז א שאטען פון אמאליגען פוילי־שען מייסטער. „פאגאן" לעבט היי־יאהר איבער א זעהר שווערע צייט און אויב די פארם פון „פא־גאן" וועט זיך נישט ענדערן, וועט זי הכסטוואר־שיינליך מוזען אראפ אין דער צווייטער קלאס. דער נעכטיגער מעטש האט אין א געוויסע מאס געזאלט ווירקען וועגען ווייטערדיגען גורל פון „פאגאן".

די מאנשאפטען זענען ארויסגעטרעטען מיט פאלגענדע שפילער:

„ל. ק. ס.": מילא, צילל, גאלעצקי, גאלעצקי, טשמיעל, קוביאק, יאשינסקי, דורקא, סאוויאק, קרול, יאנטשוק און שלעדזש.

„פאגאן": אלבאנסקי, מאוער, אמרוגאווסקי, האנקע, קוכאר, דייטשמאן, שאבאקיעוויטש, פראס, באטש, מאורער, לאגאווסקי.

דאס שפילען הויבט אן „פאגאן". די איני־ציאטיוו נעמט איבער „ל. ק. ס." און איז איבער דער גאנצער צייט פון שפילען דער טאן-געבער. אמת, „פאגאן" רייסט זיך פון צייט-צו-צייט צום געגנער'ס טויער. באטש, דער בעסטער שיסער אויפ'ן פלאץ שיסט עטליכע מאל אויפ'ן געגנער'ס טויער, די באלעמס קלאפען אפער אן אין דער שטאנג, און די רעשט ראטעוועט „ל. ק. ס." פער־טיידיגונג מיט מילא'ן בראש.

„ל.ק.ס." האט א שטארקע איבערגעוויכט אבער זי נוצט דאס ווייניג אויס. „ל.ק.ס." אנגריף ארבייט אויס א גאנצע רייה גאר שעהנע סיטוא־ציעס אונטער'ן געגנערס טויער, ליידער אבער אהן רעזולטאט. שוין לאנג האט דער לאדזער אנ־גריף נישט געהאט אזא „פעך" און שיסט ווי דאס מאל, הגם אלע שפילער זענען אויף זייערע פלעצער און שפילען גוט. דער בעסטער שפילער אבער פון פלאץ איז קוכאר (פאגאן), דער פאפולערסטער פוילישער ספארטלער האט דאסמאל געשפילט אויף דער פאזיציע פון מיטעל־לויפער. און איהם האט „פאגאן" אויך צו פערדאנקען, וואס „ל.ק.ס." נוצט אזוי ווייניג אויס איהר שטארקע איבער־וויכט.

אין דער 38 מינוט שיסט „ל.ק.ס." א קאר־נער. קרול שיסט דעם באלעם אין פאגאנ'ס טויער. דער טויערמאן איז מיט א רגע פריהער ארויס פון טויער. קוכאר ראטעוועט מיט א קאפשטויס א זיכער טויער. דעם באלעם בעקומט האנקע און צוליב דעם, וואס אונטערן פאגאנ'ס טויער איז איצט א סימאטאכע שיסט ער זיך א זעלבסטמער־דעריש טויער. דער רעזולטאט בלייבט ביז דער העלפט נישט געענדערט.

אויך די צווייטע העלפט איז ווייטער אינטע־רעסאנט. „ל. ק. ס." איז ווייטער אין אנגריף, נאר דאס שפילען ווערט צייטענס געפיהרט ברוטאל. „ל. ק. ס." נוצט ווידער נישט אויס א רייה גינ־סטיגע מאמענטען. ערשט אין דער 35-טער מינוט שיסט סאוויאק דאס צווייטע טויער. „פאגאן" פאלט אבער נישט ביי זיך. קוכאר געהט איבער אין אנ־גריף. „פאגאן" ערצילט א קליינע איבערמאכט, אבער די צייט איז שוין צו שפעט, כדי עפעס ממשות'דיגעס צו ערצילען.

דער סוף-רעזולטאט איז 0:2 פאר „ל.ק.ס.". אזוי ארום האט זיך ווידער „ל. ק. ס." בע־פעסטיגט איהר גוטע פאזיציע אין דער מייסטער־שאפטס-טאבעלע.

ריכטער – ה' ארשוגסקי.

פובליקום ביז 5000 מאן. **א.**

האנד-באל-האזענא

„לאדז"-„ווארשא" 5:2

דער צווישען־שטאטישער האנדבאל - מעטש („האזענע") צווישען די פרויען רעפרעזענטאנצען פון ווארשא און לאדז האט זיך פערענדיגט מיט א נצחון פון ווארשא אין פערהעלטעניש 2:5.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, דאס דער ערש־טער מעטש צווישען די זעלבע רעפרעזענטאנצען, וועלכער איז פארגעקומען אין ווארשא האט זיך פערענדיגט 1:12 פאר ווארשא.

מייסטערשאפטס-מעטשן וועגען דער „א"-קלאס

„הכח" - „ל.ק.ס." (רעז.) 4:1

א נישט פערדיגטע מפלה האט ווידער גע־ליטען דער יודישער ספארט־קלוב „הכח" אין איהרע מייסטערשאפטס־מעטשען וועגען דער „א"־קלאס, דאס כאל קאן מען ווידער בעשולדיגען די מפלה איהר לייטונג, וועלכע גיט זיך נישט אפ קיין חשבון אין דער וויכטיגקייט פונ'ם מאמענט. זי דארף מעהר נישט גרינגשעצען איהרע ארויסטריטע און נישט צופיל שפעקולירען, ווען ס'האנדעלט זיך אין פונקטען, היינט דארף שוין דערפאר די „הכח"־לייטונג מיט דער גאנצער ערנסטקייט זיך וואפען אין די ווייטערע קאמפען און פערהיטען פון א קאטאסטראפע, און דאס וועט איהר גלייכצייטיג ברענגען א סך כבוד. ווייל דער נעכטיגער מעטש האט בעוויזען דאס „הכח" איז פעהיג צו בעזיגען שטארקע מאנשאפטען אפילו „ל.ק.ס.". זי דארף נאר האבען איהר גאנצען צוזאמענשטעל און אבי־סעל... דיסציפלין פון די שפילער.

„הכח" II – „ל.ק.ס." II 1:2

פערדיגטער נצחון פון „הכח'ס" צווייטער מאנ־שאפט איבער די שטארקע „ל.ק.ס." 2. ביי די מיט ערשאפטס־קאמפען וועגען דער „ב"־קלאס. „הכח" האט איהר געגנער א סך איבערגע־שטיגען.

„ל.ט.ס.ג." — „טוריסטען" (רעז.) 0:4 (0:3)

א גרויסען אינטערעס האט ארויסגערופען אין די לאדזער ספארט - קרייזען דער מעטש צווי־שען די צוויי אויבענדע־מאהנטע מאנשאפטען וועגען די מייסטערשאפטען פון די „א"־קלאס.

„טוריסטען", וועלכע זענען געווען דעם היינטי־גען זונטאג פריי פון די „ליגע"־קאמפען האט א־בער נאר ארויסגעשטעלט איהר רעזערוו־מאנשאפט פערשטארקט מיט מיכאלסקי 2. און פיאקוס.

דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א פער־דינטען נצחון פון „ל.ט.ס.ג." אין רעזולטאט פון 0:4.

„ל.ט.ס.ג." II — „טוריסטען" II 3:5 (1:3)

אויך דער פארמעטש וועגען דער מייסטער־שאפט פון דער „ב"־קלאס צווישען „ל.ט.ס.ג." 2. און „טוריסטען" 2. האט געבראכט א נצחון פון „ל. ט.ס.ג." 2. אין פערהעלטעניש פון 3:5.

„שטערן" – „זיעדנאטשאנע" 3:0

א נישט פערדיגטע מפלה האט אפגעהאלטען דער יודישער ארבייטער ספארט - קלוב געגען „זיערנאטשאנע" הגם זי האט איהר געגנער א סך איבערגעשטיגען.

די ראזיגע מפלה קאן די יודישע מאנשאפט פערצייכענען צוליבן שלעכטען ריכטער, וועלכער איז דאס ערשטע מאל ארויסגעטרעטען אויף א מעטש. ער האט זיך צופיל גערעכענט מיט די בער־מערקונגען פון פוילישען פובליקום אויף גייערם פלאץ, וועלכע האבען איהם דיקטירט ביי אלע פראגען.

דער פוסבאל־פעראיין דארף זיך מיט אזא ענין פערנעהמען.

„אוניאן"-„ווידזעוו" 6:1 (3:1)

נישט קוקענדיג דערויף, וואס דער „פ.ז.פ.נ." האט פערווערט דאס „אוניאן" זאל שפילען אין דער „א"־קלאס נאר זאל געהערען צו דער „ב"־קלאס, האט דער לאדזער פוסבאל־קרייז־פערבאנד בעשטימט, דאס פערלויפיג זאל „אוניאן" נאך שפי־לען אין דער „א"־קלאס, ווייל עס איז מעגליך דאס דער פוילישער פערבאנד זאל זיין בעשלוס צוריק־ציהען.

דער רעזולטאט פון אויבענדע־מאהנטען מעטש איז 1:6 פאר „ווידזעוו".

„ל.ט.צ." — „ארקאז" 0:4

וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „א"-קלאס.

„ארקאן" II — „איטינגאן" 3:4

(פריינדשאפטס-מעטש).

„סלאוואצקי" – „גייער" 0:1

„פאנאן" – „ג.מ.ס." 0:6

(וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „ב"-קלאס)

„קאלעיאווי ק.ס."-„יוטשענקא" 1:1

וועגען דער מייסטערשאפט פון „צ"־קלאס.

פ א ב י א נ י ץ, 5 (טעלעפאניש).

„חשמונאי" (לאדז) – „סאקאל" 6:2 (2:1)

דא האט היינט געשפילט דער לאדזער „חש־מונאי" מיט'ן ארטיגען שטארקען סאקאל, וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „ב"־קלאס. דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א אונפער־האפטע און אומפערדינטע מפלה פון „חשמונאי" אין פערהעלטעניש 2:6.

ריכטער ה' י. שער.

0:19!!

פ א ב י א נ י ץ, 5 (טעלעפאניש).

שבת, איז דא פארגעקומען א מעטש־טרענינג צווישען קאמבינירטע מאנשאפטען פון „סאקאל" און „מכבי". דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א סענסאציאנעלען רעזולטאט אין פערהעלטעניש 0:19 פאר סאקאל.

ז ד ו נ ס ק א־ וו א ל י א, 5 (טעלעפאניש).

„סאקאל" (זד. וו.) – „רודער ספ. פעראיין" (ווודא) 1:4

נעכטיגע רעזולטאטען פון די „ליגע"-קאמפען אין פוילען

ק ר א ק א, 5 (ספ. טעל.).

„ווִיסלא" – „גארבארניא" 2:5

דא איז פארגעקומען אנ'אינטערעסאנטער „ליגע"־מעטש וועגען דער מייסטערשאפט פון פוי־לען. צווישען דעם פאראיאהריגען מייסטער „וויס־לא" און דער יונגסטער „ליגע"־מאנשאפט „גאר־בארניא", וועלכער האט זיך פערענדיגט מיט א נצחון פון „וויסלא" אין פערהעלטעניש פון 2:5.

וו א ר ש א, 5 (טעלעפאניש).

„לעגיא" — „קראקאוויא" 0:2

דער „ליגע"־מעטש צווישען די היגע „לעגיא" און קראקאווער „קראקאוויא" האט זיך נאך א שווערען קאמף פערענדיגט מיט א נצחון פון דער מיליטערישער „לעגיא" אין פערהעלטעניש פון 0:2.

ק א ט א וו י ץ, 5 (ספ. טעל.).

„1. פוסב.-קלוב"-„ווארשאוויאנקא" 1:1

אנ'אונגערווארטעטען רעזולטאט האט גע־בראכט דער „ליגע"־קאמף צווישען דעם קאטא־וויצער „פוסב.־קלוב" און „ווארשאוויאנקא", וועל־כער האט זיך פערענדיגט מיט א רעמיס - רעזול־טאט 1:1.

ל ע מ ב ע ר ג, 5, (ספ. טעל.).

„טשארני"-„פאלאניא" (ווארשא) 3:6

א פערדינטען נצחון האט אפגעהאלטען די היגע „טשארני" איבער די ווארשאווער „פאלאניא" מיט א רעזולטאט 3:6, וואס בעווייזט דאס „פאלא־ניא" לעבט איבער א שווערען קריזיס.

אויסלאנד

טשעכיען – שווייצאריען 1:4

עסטרייך – אונגארן 2:2

בעלגיען – האלאנד 1:3

זאגרעב (יוגאסלאוויען) – וויען 1:2

די פערצוויפעלטע לאגע פון די, ביי וועלכע מען האט צוגענומען די פוילישע בירגערשאפט.

די פעראָרדנונג פון מלוכה - ראַט פון 11-טען אויגוסט 1920 וועגן אַפּנעהמען די בירגערשאַפט פאַר אויסמיידען מיליטער-דינסט שטעלט אַוועק אין אַ זעהר פערצווייפעלטע לאַגע הונדערטער און אפשר גאָר טויזענדער יונגעלייט.

די דאָזיגע מענשען הענגען שוין באַלד 10 יאָהר ממש אין דער לופט. קיין פוילישע בירגער זענען זיי שוין נישט און ווי בירגער פון פרעמדע מלוכות ווערען זיי אויך נישט טראַקטירט.

מילא וואָלט ז'ך נאָר געהאַנדעלט בלויז וועגען די יעניגע, וועלכע האָבען אויסגעמיטען אָדער געפרובט אויסמיידען מיליטער - דינסט אין 1920 יאָהר, וואָלט נאָך אַזאַ אויסנאַהמליכע רעפּרעסיע געווען כאָטש ווי ס'איז פערשטענדליך.

איז דאָך פוילען דאַמאָלט געווען אַרומגערינגעלט פון אַ מעכטיגען שונא. און די גאַנצע עקזיסטענץ פון דער מלוכה איז געווען ערנסט-בעדראָהט. ממילא האָט מען זיך נישט אָפּגעשטעלט און אפשר גאָר זיך נישט געקענט אָפּשטעלען פאַר קיין שום מיטלען, אפילו די שאַרפסטע, אָנצעווענדען קעגען די יעניגע, וועלכע האָבען אין אַנ'עת צרה פערלאָזט דאָס פאָטערלאַנד.

פון יענעם מאָמענט איז אָבער שוין דורך באַלד 10 יאָהר, אין משך פון דער צייט זענען די מלוכה - גרעניצען געוואָרען בעפעסטיגט; קיין מאַנגעל אין זעלנער - מאַטעריאַל פיהלט זיך אויך שוין נישט מעהר. פערקעהרט: די צאָהל איבער-געבליבענע מחוץ'ן קאָנטיגענט רעקרוטען האַלט זיך מיט יעדען יאָהר כסדר אין איין פערגרעסערען; דעסגלייכען זענען אויך שוין כמעט אַלע אַז. ג. מלחמה-נויטווענדיגע געזעצען אָפּגעשאַפט געוואָרען אין די, וועלכע זענען ביז איצט פאָרמעל נאָך נישט אָפּגעשאַפט, ווערען שוין סיי ווי אין דער טאָג-טעגליכער פראַקטיק נישט אָנגעוואָנדען.

בלויז אָט די דערמאָנטע אויסנאַהמליכע פער-אָרדנונג איז נאָך ביז'ן היינטיגען טאָג געבליבען אין דער פולער קראַפט און אויף איהר סמך ווערט טאַקע ווייטער דורך די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט-אָרגאַנען אָפּגענומען די בירגערשאַפט ביי די מי-ליטער-דינסט אויסמיידענדע יונגעלייט.

און פאַקטיש: זאָל נאָר אַ סטודענט פון אַנ-אויסלענדישען אוניווערזיטעט, פאָליטעכניקום אָדער אַנדער הויך-שול אויפ'ן ערשטען רוף פון דער בעטרעפענדער מאַכט זיך נישט שטעלען אין'בעשטימ-טען טערמין צום מיליטער-דינסט, ווערט ביי איהם תיכף צוגענומען די בירגערשאַפט.

די אַדמיניסטראַטיווע אָרגאַנען ווילען זיך לגמרי נישט רעכנען דערמיט, וואָס אַזאַ סטודענט האָט נאָך געקאָנט איבערבלייבען סך הכל אַ גאַנץ קורצע צייט צו פערענדיגען זיין שטודיום און אַהיימפאָהרען ערפילען די מיליטער - דינסט-פליכט קאָן איהם אויף אייביג צו ברעכען זיין קאַריערע אָדער אַלענפאַלס וועלען שוין עטליכע יאָהר האָ-רעוואַניע און מאַטערנישען געהן אינגאַנצען לאיבוד.

דעסגלייכען זאָל אַ פאָבאָר-פליכטיגער יונגער-מאַן אומגליקליך אַרויספאָהרען אין אויסלאַנד און נישט תיכף אַהיימפאָהרען אויף דער אויפפאָדערונג פון קאָנסול, פערלירט ער אויך גלייך די בירגער-שאַפט.

גאַנץ מעגליך, אַז דאָס געריכט וועט שפעטער פעסטשטעלען, אַז מיט'ן נישט וועלען ת'כף אַהיימ-פאָהרען און זיך שטעלען צו דער דיספאָזיציע פון דער מיליטער - מאַכט האָבען די פאָבאָראָווע נישט געהאַט קיין בעזונדערע כונה אויסצומיידען מילי-טער - דינסט, ווי ס'האָט זיך שוין פאַקטיש אַזוי אַרויסגעוויזען אין פיל אַזעלכע פראָצעסען, נאָר גאַנץ אַנדערע לעבענס - נויטווענדיגע סבות האָבען זיי בעוואויגען אַזוי צו האַנדלען און דעריבער טאָקע וועלען זיי ווערען פריינגעשפּראָכען אָדער פער'משפט צו גאָר מילדע שטראָפען. ווי עס זאָל אָבער נישט זיין די אָפּגענומענע ביי זיי בירגער-שאַפט, וועט מען זיי שוין, אומאָפּהענגיג פון אַזאַ אָדער אַנדערען געריכטס-אורטייל, מעהר נישט צו-ריקגעבען.

מיר האַלטען, אַז דאָס פּרובירען אויסמיידען מיליטער-דינסט טאָר נישט ערגער טראַקטירט ווע-רען, ווי אַלע אַנדערע מלוכה'שע פערברעכער און וויבאַלד אַזוי דאַרף נאָר אַ געריכט און נישט קיין אַנדערע וועלכע ס'איז מאַכט זיין בערופען צו משפט'ען די שולדיגע אין בעגעהן אַזאַ פערברעך.

איבעריגענס שטעלען די געוועהנליך-פערפליכ-טענדע מיליטער-געזעצען אין רשות פון די געריכ-טען גענוג מעגליכקייטען אויסצומעסטען פאַר זי' שולדיגע די שטרענגסטע שטראָפען אַזוי, אַז ס'איז איבערהויפּט נישט פאַרהאַן קיין נויטווענדיגקייט ערשט צו רופען צו הילף די אַדמיניסטראַטיווע אָרגאַנען, אַז זיי זאָלען פון זייער זייט אויך נאָך אָנווענדען בעזונדערע רעפּרעסיעס.

אונזער שטאַנדפונקט, אַז נאָר דאָס געריכט דאַרף זיין אויסשליסליך בערופען צו משפט'ען אַזעלכע פערברעכענס, בעגרינדען מיר נישט בלויז מיט ריינע אַזוי גערופענע קאָנסטיטוציאָנעלע רעכט-ליכע פרינציפען, נאָר מיר רעכנען זיך הויפּטזעכ-ליך מיט דער צוועקמעסיגקייט פון דער איינגעט-ליכער שטראָף.

מעג דאָס געריכט פער'משפט'ן צו די האַרב-סטע שטראָפען און אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אַרויס-געטראָגענעם אורטייל אָפּנעהמען ביים פערמשפט'ן זיינע בירגער - רעכט, האָט ער דאָך אַ געזעצליכע מעגליכקייט דורך אַ פּאַסיגער אויפפיהרונג אין משך פון אַ בעשטימטען צייט אָפּלויף זיין זינדיגע פער-גאַנגענהייט פון בירגער - קאַטאַסטער אויסצומעקען און די אָנגעוואוירענע בירגער - רעכט צוריק צו בעקומען.

דעריבער טאַקע האַלטען מיר, אַז יענע פער-עלטערטע, אומראַציאָנעלע און דראַקאָנישע פער-אָרדנונג פון ראַש פאַר מלוכה פעראָרדנונג פון 11 אויגוסט 1920 מוז ווי אַמשנעלסטען אָפּגעשאַפט ווערען.

וואָס שייך ווייטער די יונגעלייט, ביי וועלכע מ'האָט אויפ'ן סמך פון דער דערמאָנטער פעראָרד-נונג צוגענומען די בירגערשאַפט מיינען מיר דעס-גלייכען, אַז מ'קאָן נישט אַ גאַנצע שיכט מענשען אייביג האַלטען אין אַזאַ מחוץ למחנה'דיגען צו-שטאַנד בלויז דערפאַר, ווייל זיי זענען אַמאָל בע-גאַנגען אַ חטא, מעג אפילו זיין דער שווערסטער קעגען דער מלוכה אויף וועלכען זיי האָבען שוין לאַנג חרטה און פאַר וועלכען זיי האָבען שוין גענוג אויך ביז אַהער, דאַכט זיך געליטען.

אויב דער ענין וועגען אָפּשאַפען בכלל די בעהאַנדעלטע פעראָרדנונג מוז גיין אויף אַ געזעצ-געבערישען וועג, קאָן די פראַגע וועגען די פער-זאָנען, וועלכע האָבען פערלוירען די בירגער-שאַפט, ערלעדיגט ווערען דורך אַ געוועהנליכען צירקולאַר פון אינערן-מיניסטער, אַז די אינדיווי-דועלע בקשות פון דער דערמאָנטער קאַטעגאָריע פערזאָנען וועגען געבען זיי די פוילישע בירגער-שאַפט דאַרף געמאַכט ווערען די ווייטגעהענדסטע פערלייכטערונגען און אַמשנעלסטען בעיקויכטיגט ווערען.

דאָס זענען העכסט-נויטווענדיגע אויפגאַבען, וועלכע קאָנען בשום אופן נישט אָפּגעלייגט ווע-רען אויף שפּעטער.

י. אינפעלד.

יודישער קאַמער-טעאַטער
לייטונג: מ. בראָדערזאָן
און ד. ביינעלמאַן.
היינט - 1 פאָרשטעלונג:
אָנהויב 9.30 אַ זייגער אָוועגד

„ארט"
זאַכאַדניאַ 43

דאָס VII-טע גראַנדיעזע פּראָגראַם
א. נ. „מצה-ברייי"

1) פּראָלאָג, 2) מחותנת'טעס, 3) שבת-הגדול און קורץ-פרייטאָג, 4) כ'וועל אַ דאָזאָר, 5) חכמת-כינע, 6) מצה-ברייי, 7) אַ ברכה איבער אַ דונער, 8) דאָס קלוגע חזנ'דל, 9) אויפ'ן גאַניק'ל, 10) לבנה-פּאַראַד.

ליטעראַר. לייטער: מ. בראָדערזאָן. מוזיק. לייטער: ד. ביינעלמאַן.
די קאַסע איז אָפען פון 2–5 און פון 7 אָוונט.
הנחה-בילעטען און פריי-קאַרטען (חוץ פרעסע איין מאָל אין טאָג) נישט גילטיג.

Dr. N. TRACHTENHERC
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
נאָרוטאָוויטשאַ 11, טעל. 33-16
נעהמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

די גרויסע סענסאַציע אין פּאַריז
מיט אַ שווינדלער-פּאָרעל און אַ שפּאַנישען פּרינץ

נישט לאַנג צוריק איז די גאַנצע פּאַריזער פרעסע געווען פול פון אַ מערקווירדיגער געשיכטע, וואָס האָט אויפגעטרייסעלט גאַנץ פּאַריז, אַ גע-שיכטע פון אַנ'אויסגעלאָסענער פּאָרל און אַ שפּאַ-נישען פּרינץ.

אָנגעהויבען האָט עס זיך פון אַ געוועהנלי-כער, כאָטש אַ ביסעל פערפּלאָנטערטער געשיכטע וועגען געגנב'עטע טייערע קונסט-בילדער אין ווערט פון הונדערט טויזענד דאָלער.

מיט אַ פּאָר חדשים צוריק איז אַ געוויסער פּאַריזער קונסט-הענדלער אַנטואַן פערנאַנד לאַפּיט געפאָהרען נאָך אַמעריקאַ מיט דריי בעריהמטע בילדער פון מורילאָ און טינטאָרעטאָ, צוויי גרוי-סע שפּאַנישע מאָהלער, וואָס האָבען געלעבט אין 16-טען און אין 17-טען יאָהר-הונדערט. לאַפּיט האָט די בילדער געוואָלט אין אַמעריקע פער-קויפען. אָבער ער האָט זיי נישט פערקויפט, און האָט זיי געבראַכט צוריק קיין פראַנקרייך.

פערשטעהט זיך, אַז אַזעלכע טייערע בילדער, וואָס זענען ווערט הונדערט טויזענד דאָלער, ווע-רען נישט אַזוי איינפאַך געפיהרט. זיי זענען טאַקע געווען אַסעקורירט אויף דער סומע פון הונדערט טויזענד דאָלער.

ווען די בילדער זענען געבראַכט געוואָרען קיין האַוור (אַ פראַנצויזישע פּאָרט-שטאָדט), זע-נען זיי דאָרטען פערשוואונדען געוואָרען פון סקלאַד פון אַנ'עקספּרעס קאָמפּאַניע.

האָט מען אָנגעהויבען אַנ'אויספאָרשונג און עס איז געפאַלען אַ פערדאַכט אויף אַ געוויסען פערנאַנד דאַמאַרי, אַנ'אָנגעשטעלטער אין דער טראַנספּאָרט-געזעלשאַפט, וועלכער האָט אין דער לעצטער צייט געלעבט עפּעס גאָר ברייטלעך. מען שפּירט איהם נאָך און מען פּאַקט איהם איינמאָל אין אַ פינסטערער נאַכט איבערפיהרענדיג אַ קאַס-טען מיט די פערשוואונדענע דריי בילדער.

דאַכט זיך, איז דאָך גוט? די זאַך איז ער-לעדיגט. מען האָט געפּאַקט דעם גנב, אָפּגענומען די גנבה, און די קאָמפּאַניע וועט נישט דאַרפען בעצאָהלען אומזיסט.

אָבער כאַפּט נישט! דער גרויסער ראָמאַ-ניסט, וואָס הייסט לעבען, האָט פאַר אייך דאָ צו-געגרייט אַ זעהר אינטערעסאַנטען, שפּאַנענדען און סענסאַציאָנעלען ראָמאַן. דער ראָמאַן האָט זיך אָנגעהויבען ביים סאַמע סוף, און מען וועט אייך פיהרען, טריט ביי טריט, אויף צוריק. פיל גרויסע ראָמאַנען-שרייבער טוען דאָך אויך אַזוי...

מען האָט געפּאַקט דעם גנב, אָפּגענומען די גנבה, אָבער די פּאָליציי האָט שוין געוואוסט, אַז דאַמאַרי האָט נאָר אויסגעפיהרט די זאַך. עמיצער אַנדערש האָט איהם געדונגען און גוט בעצאָהלט, אַז ער זאָל צו'גנב'ענען די בילדער.

ווער'זשע איז דער אמת'ער גנב? טאַקע לאַפּיט אַליין, דער בעל-הבית פון די בילדער, וועלכער האָט נאָך געהאַט אַ צוהעלפער, אַ רוסי-שען יודעל, אַ געוויסען אברהם שקראַג. לאַפּיט האָט געוואָלט דאָ איינפאַך אַרויסקריגען פון דער קאָמפּאַניע 100 טויזענד דאָלער.

מען האָט לאַפּיט'ען מיט זיין מיטהעלפער אברהם שקראַג אַרעסטירט און מען וועט זיי מסתמא פער'משפט'ען פאַר וועלען בעשווינ-דלען אַנ'אַסעקוראַנץ-קאָמפּאַניע. אָבער דאָס איז נישט מעהר ווי אַ זייטיגע איינצעלהייט פון דעם העכסט אינטערעסאַנטען, כמעט פאַנטאַסטישען ראָמאַן, וואָס האָט זיך דאָ פאַר אונז פונאַנדער-געוויקעלט.

נאָכדעם ווי מען האָט די גע'גנב'עטע ביל-דער געפונען, האָט מען זיי געלאָזט אונטערזוכען פון אַ קונסט-מבין אַ מומחה, צי זענען עס די אמת'ע בילדער, די עכטע אַרבייט פון מורילאָ און טינטירעטאָ. וואָרום טאָמער זענען זיי נאָר קאָפּיעס, האָבען זיי אַ זעהר קליינעם ווערט.

די עקספּערטען האָבען פעסטגעשטעלט, אַז די בילדער זענען טאַקע נישט מעהר ווי קאָפּיעס און זעהר ביליגע קאָפּיעס. די עקספּערטען האָבען אָפּגעשאַצט דעם ווערט פון אַלע דריי בילדער אויף גאַנצע 150 פראַנק.

(און דאָ לאָזט הערען פון זיך לאַפּיט'ס גע-וועזענע פרוי, מאַדאַם לואיז-שאַרדאָניע. זי ער-קלערט, אַז די בילדער זענען איהרע. דאָס האָט זי זיי, צוזאַמען מיט אַנדערע בילדער, בעקומען אַ מתנה פון איהר געוועזענעם געליבטען, דעם שפּאַנישען פּרינץ אַנטואַן ד'אָרלעאַן. די בילדער זענען אַ טייל פון די גרויסע קאָלעקציעס קונסט-בילדער, וועלכע זענען דער שטאָלץ פון די קע-ניגליכע פאַמיליעס, די בורבאָנס און די אָרלעאַנס, אַ ירושה פון דער האַבסבורגער קעניגליכער פאַ-מיליע פון עסטרייך. קורץ, די בילדער זענען איינ-געזונקט אין יחוס, און זיי דאַרפען נישט זיין קיין פאַלשע. די בילדער האָט איהר געוועזענער מאַן לאַפּיט ביי איהר איינפאַך צוגערויבט, צוזאַ-מען מיט פיל ציהרונג און אַ טייערען שנירעל פּערל, וואָס זי האָט אויך בעקומען טאַקע פון דעמזעלבען פּרינץ אַנטואַן ד'אָרלעאַן.

און דאָ הויבט זיך ערשט אויף דער פּאַר-האַנג, און עס וויקעלט זיך פונאַנדער פאַר אונז דער שפּאַנענדער ראָמאַן, וועלכען די פראַנצוי-זישע צייטונגען רופען אָן: די סענסאַציאָנעלסטע און אינטערעסאַנטסטע אַוואַנטורע פון איצטיגען יאָהרהונדערט דאָס איז אַ ראָמאַן מיט דריי הויפּט-העלדען, פערנאַנד לאַפּיט, לואיז שאַרדאָניע און דער פּרינץ אַנטואַן ד'אָרלעאַן. יעדער איינער פון די דריי העלדען האָט זיך זיין אינטערעסאַנטע ביאָגראַפיע, און מיר וועלען דערמיט בעקענען אונזערע לעזער.

ווער איז לאַפּיט?

אַנטואַן פערנאַנד לאַפּיט איז געבוירען גע-וואָרען אין יאָהר 1879, אין אַ פראַנצויזישע פּראָ-ווינץ-שטאָט ביי אָרימע עלטערן אַרבייטער. פער-נאַנד איז אַליין געווען אַ בעקער-געזעל, און מסתמא וואָלט ער מיט דער צייט געוואָרען אַ גאַנצער בעקער. לאַפּיט ווייס אָבער, אַז ער איז אַ שעהנער יונג, מיט שעהנע שוואַרצע וואָנצלעך, און ער האָט גרויס ערפאָלג ביי פרויען. בעשליסט ער טאַקע צו שלאָגען כפרות מיט דער בעקעריי און פּרובען אויסשלאָגען פרנסה פון זיין מזל ביי פרויען.

לאַפּיט פערלאָזט זיין שטעדטעל און קומט קיין פּאַריז, וואו ער הויבט אָן צו פערקעהרען אין די קרייזען פון אונטערוועלט מענשען און אַל-פאָנסען. אינגיכען הויבט ער אָן שפּילען צווישען זיי אַנ אָנגעזעהענע ראָל.

די פּאַריזער פּאָליציי וואַרפט אַנ'אויג אויף דעם שווינדלער לאַפּיט און האָט גרויס חשק זיך מיט איהם צו בעקענען. לאַפּיט לאָזט זיך אַוועק קיין זיד אַמעריקע, אַרגענטינע און בראַזיליען, וואו עס פעהלען אויך נישט קיין פרויען, ביי וועלכע מען קען מאַכען געלד. אָבער אויך דאָרטען האַלט זיך לאַפּיט נישט לאַנג. ער איז באַלד אין די פער-אייניגטע שטאַטען און אין קאַנאַדע, וואו ער איז אָט אַנ'אַלפאָנס און אָט אַ יעגער, אָט אַ קאָרטען-שפּילער און אָט אַ קעלנער אין אַ שענק. אין יאָהר 1914 קעהרט זיך לאַפּיט אום קיין פראַנק-רייך. דאָ ברעכט אויס די מלחמה, און לאַפּיט דאַרף געהן פערטיידיגען דאָס פאָטערלאַנד וועלען מסתמא אַנדערע נישט ערגער פון איהם. ער דאַרף אויפטון עפּעס אַזעלכעס, וואָס אויב נישט ער וועט עס טאַקע נישט זיין געטון...

לאַפּיט דרעהט זיך אַרויס פון מיליטער-דינסט, פאָהרט אַוועק אין דער פראַנצויזישער האַפען-שטאָדט מאַרסעל און שליסט בעקאַנטשאַפט מיט די מאַרסעלער פּראָסטיטוטקעס און אונטער-וועלט-מענשען.

(פאָרזעצונג קומט).

די אויסגראבונגען אין בית-אלפא.

(א בריף פון ירושלים)

אין בית־אלפא איז מען צוגעטראטען הגרנצו־פיהרען וואסער־לייטונג און גראבענדיג אין דער ערד האבען זיך די אראבער אנגעשטויסען אן סמנים פון אנ'אלטען בנין. זיי האבען גלייך אפגעשטעלט די ארבייט, טעלעגראפירט אין דער ציוניס־טישער הנהלה און אונטער'ן אויפזיכט פון העברע־אישען אוניווערסיטעט האט מען פארטגעזעצט די ארבייט און געפונען אנ'אוצר, אנ'אלטען יודישען בית־הכנסת פון דער צייט פון די רוימער, מיט 5100 יאהר צוריק, ד. ה. בערך 400 יאהר נאכ'ן חורבן פון בית־שני. גיט איבער ד"ר ל. סקאלניק, וועל־כער האט אנגעפיהרט מיט די אויסגראבונגען, ווע־גען גאנג פון דער ארבייט.

עס איז א צווייפעל, צי ווען נישט איז, האבען ארכעאלאגען געהאט א־א הארציגע און ווארימע סביבה פאר זייער ארבייט. ווי ער, דר. סקאלניק, נישט נאר די ארבייטער פון בית־אלפא און חפצי בה, נאר דער גאנצער עמק האט געפלאטערט און געציטערט פאר'ן אויסגאנג פון די אויסגרא־בונגען. פאר זיי איז דאס נישט געווען קיין ארכעא־לאגישער ענין, זיי האבען אין דעם געזעהן זייער בעהעפטונג מיט די ווייטע יודישע דורות נישט זיי זענען די ערשטע, נאר די פארזעצער, די אמתע יורשים פון די אלטע יודישע דורות, וועלכע האבען דא געלעבט און געשאפען.

די אויסגראבונגען האבען בעוויזען, אז נאך מיט 1500 יאהר צוריק איז אין בית־אלפא געווען א יודישער ישוב, וועלכער האט דא געהאט זיין קולטורעלען, גייסטיגען צענטר, זיין בית הכנסה. נאך פאר'ן אנקומען פון די אראבער, איינעגע הונ־דערט יאהר נאכ'ן חורבן בית־שני, אין דער צייט פון ערשטען יוסטיניוס קייסער האבען יודען געלעבט אין ארץ־ישראל, בעארבייט איהר בארען און אפ־געהיט זייער טראדיציע און זייער קולטור.

פון דעם גאנצען בית־הכנסת איז געפונען גע־ווא־ען אין א פולער גאנצקייט דער דיל, ער איז איינגאנצען געפלאסטערט פון מאזאיק־שטיינדלעך, וועלכע האבען בעהאלטען איבער צוואנציק פארבען און א רייה געמאלעכצען, וועלכע ענטפלעקען פאר אונז א שטיק יודישען לעבען פון ווייטע, ווייטע עבר. דער גאנצער דיל שטעלט מיט זיך פאר די צוועלף מזלות, יעדער מזל מיט'ן אלטען טראדיציא־נעלען סימוואל, מיט א קלארער העברעאישער שריפט. ארום די מזלות פערשידענע געמאלעכצען פון עופות, חיות און פלאנצונגען נענטער צו מזרח־זייט, לעבע וארון קדוש איז אויסגעפלאסטערט, פון ביידע זייטען אויף צווייגען צוויי בושאלען, און פון אונטען צוויי לייבען מיט אפענע מיילער. רעכטס פון ארון־קודש איז ארויפגעפלאסטערט אין א מא־לערישען בילד „עקדת־יצחק". מען זעהט די צוויי יונגען, וועלכע בעגלייטען אברהם'ען און יצחקן צו דער „עקדה" צום הר־המוריה, זיי שטעהן ביידע פון דער ווייטענס מיט'ן אייזעל און זעהען נישט וי אין דער הויך אויפ'ן בארג בינדט אברהם יצחקן, שטרעקט אויס דעם חלף, און פלוצלונג בעוויזט זיך ארויס פון א מלאך, וויזט אן אויף א באראן, וועלכער איז פערטשעפעט מיט זיינע הערנער אין א צווייג און עס זענען פערבליבען די אותיות „אל תשלח ידך".

אין זאל פון קולטורעלען אמט פון דער יו־דישער ארבייטער־ארגאניזאציע זיצען געריכט אויף די בענק גאנצע דריי דורות: די ערשטע באנק זענען געריכט בעזעצט מיט רבנים אשכנזים און ספרדים, נאך זיי עלטערע יודען, מיט לאנגע זייסע בערד און טיפע געריכטע ברעמען, חסידים פון „יבנה"־שול, ווייטער זיצען רייהען ארבייטער, און אויף בעזונדערע בענק זיצען שול־קינדער. געפאקט איז דער זאל, די ווענט בעהאנגען מיט קאפיעס פון די בילדער אין דעם אויסגעפונענעם בית־הכנסת אין בית־אלפא, און אויף דער בימה שטעהט איי־נער פון די ארבייטער וועמען ד"ר סקאלניק האט אנגעוויזען צו געבען זיינע דערקלערונגען פאר'ן עולם.

בעטראכט איך דעם אלטען דור: עס פיהלט זיך אין זייער בליק נישט צופרידענקט: אזא יונגער „שנעק" מיט אנ'אפענער בלויע גיט דערקלערונגען פאר רבנים... נאר אט הויבט אן דער ארבייטער צו שיטען מיט ציטאטען פון תלמוד, מדרש און אגדה, די רבנים שאקלען צו מיט די קעפ, שמייכלען אונטער אונטער און ווארפען אריין אווארט, הויבט מען זיך אויף די שפיץ פינגער, מען שטרענגט אן דעם געהער און די אויגען בעגלייטען די אלע בעוועגונגען פון דעם ארבייטער מיט דער אפענער בלויע. דער ארבייטער גיט דערקלערונגען פארוואס דער לייב פון מזל ארי' (מיט צוויי יודען) איז קלענער און נישט אזוי פינקטליך ווי די צוויי לייבען ביים ארון־קודש. דער ערשטער לייב איז „תשמיש של קדושה" טאר מע ונישט אריינברענגען קיין נייסען, קיין חרושים, די איבעריגע לייבען זענען שוין אבער „וואכענדיגע" און דא קומט שוין די פאנטאזיע, און דער פענזעל פון מאלער...

צופרידען זענען די רבנים פון די דערקלערונ־גען, זיי גיבען ז"ער הסכמה אויף דעם און עס לייכ־טען אויף פנימער, זיי וואלטען צושמייכלען צו די אומזעהעווריגע שאטענס פון ווייטע דורות. נאר אט שטעהט מען פאר א הארבער שאלה: אין די אלע בילדער זעהט מען נישט קיין צוגעדעקטע קאפ. אפילו אברהם אבינו איז מיט אנ'אנטבלויזטער קאפ: ווי קומט דאס? איז דאס נישט קיין טעות? א רויערנדע פויזע און באלד הערט זיך די שטים פון דעם ארבייטער אויף דער בימה: איך האב די זכיה צו זיין א תלמיד פון חפץ־חיים, וועלכער איז נישט קיין „מקיל" און ער דערקלערט אין זיינע ספרים, א אנטבלויזטע קעפ, נישט אונטער'ן פ־ייען הימעל איז אין די פריהערדיגע דורות געווען דער־לויבט, ער ברענגט אויך א ציטאט פון תלמוד צו בערעכטיגען זיין שטעלונג און דערקלערט, אז ער וועט זיין צופרידען צו הערען פון די רבנים זייער דערקלערונג.

בלויז דער ספרדישער רב ברומט וואס אונ־טער אין דער שטיל, רוכט זיך ער איז נישט צופרידען מיט די דערקלערונגען. ער בלייבט אבער זיצען אויף זיין ווארט און הערט ווייטער: עס האנרעלט זיך ארום די קליידער, אויף די בילדער זעהט מען נאר לאנגע העמדער, גלייך, ווי פרויען־קליידער און פון דעם איז גערונגען, אז אונזערע עלטערען האבען נישט געוואוסט פון דער לעצטער מארע... צום סוף קומען צוויי אונטערשריפטען איינער אין אראמיש און איינער אין גריכיש. דער אראמישער אונטערשריפט איז האלב אפגעריבען, פון פערבלי־בענעם שריפט לאזט זיך אבער לייענען, אז דער בית־כנסת איז געבויט געווארען אין דער צייט פון יוסטיניוס קייסער, אז די תרומות אויפ'ן בית־הכנסת האבען געגעבען נישט נאר יחידים און, אז איינער פון די קינסטלער האט געהייסען חנינא. רייסט זיך דער עולם צום שריפט, מען וויל מיט די אייגענע אויגען זעהן די אותיות, אנטאפען מיט די הענט די בילדער, אבער דער ארדנער מעלדעט, אז אי ודרויסען ווארט א נייער עולם, וועלכער וויל אריין אין זאל.

עס ווילט זיך נאך אנמערקען. אז ביי די אויס־גראבונגען זענען אויך געפונען געווארען ביז צוואנציג קופערנע מטבעות יודישע און רוימישע, געפונען האט מען זיי אין א שטיין־קאסטען לעבען ארון־קודש, אזוי, אז מען קאן משער זיין, אז דער שטיין־קאסטען איז געווען א מין צדקה־פושקע. און איצט פרעגט זיך נאר: וואס וועט זיין דער גורל פון דעם אלטען געפונענעם בית־הכנסת אין בית־אלפא? די אויסגראבונגס־ארבייט איז נאך נישט פערענדיגט, עס פעלען קלענערע סומע', כדי צו פערענדיגען די [illegible] אויסגראבונגס־ארבייט, וועלען זיך די סוף־מען געפינען? א רייה אויסגעפונענע אלטע יודישע היסטארישע הייליגטימער געפינען זיך אין פרעמדע הענד, וועט אויך דער געפונענער בית־הכנסת אין בית־אלפא פערפרעמדט ווערען פון אונז? אונזערע טוריסטען וואלט איך ראטען: ווען איהר לויפט דורך מיט'ן אויטא איבער'ן עמק, פארערט, מ'זאל זיך אפשטעלען אין בית־אלפא, דרינגט אליין אריין אין די טיפענישען און קוקט אן מיט אייערע אייגענע אויגען דעם יודישען לעבען מיט 1500 יאהר צוריק. איהר וועט געוויס קיין חרטה נישט האבען.

בן־החולות.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע־דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע פראגען, וואס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן

יורידישע אפטיילונג

פון „נייעם פאלקסבלאט".

בכדי דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט איינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

L. P. 9116

איהר דארפט זיך רעגיסטרירן צוזאמען מיט אלע אנדערע נישט פוילישע בירגער.

P. S. 89 9117

געוויס האט מען אייך בעדארפען צושיקען א מעלדונג, אז איהר זענט פערבליבען אין נאד־קאנטיגענט.

קוים האט מען אייך אזא מעלדונג נישט צוגעשיקט איז נאך נישט געדרינגען, אז איהר זענט אין נאדקאנטינגענט נישט פערבליבען.

9118 ה. ב. פון פאמארסקע.

די מיליטער־מאכט איז צוליב דעם דאזיגען פעהלער אייך נאך נישט מחויב צו בעפרייען.

אויב די קוראציע דארף נישט לענגער דוי־ערען ווי 6 וואכען, האט די מיליטער־מאכט אויך דאס רעכט איבערצושיקען אין שפיטאל.

9119 יצחק מאיראוויטש:

אויב איהר זענט אלט 29 יאהר דארפט איהר שוין נישט האבען קיין פרלויבניש פון דער מיליטער־מאכט אויף אנ'אויסלענדישען פאס.

א געוועגליכער אויסלענדישער פאס קאסט 250 זלאטעס.

9120 פ. מ. פון זגערזש:

דעם הויזווירטס חוב פאר דירה־געלד ווערט בעפארצוגט לגבי אנדערע חובות אבער נאר אין בעדינג צו די זאכען, וועלכע געפינען זיך אין זיין הויז.

9121 דוד ל.

מ'מוז נישט דוקא אויסדינען די פולע צייט נאר ס'איז אויך גענוג 6 חדשים בכדי צו האבען גינסטיגע אומשטענדען צו בעקומען בירגערשאפט.

אויטאמאטיש בעקומט מען נישט קיין ביר־גערשאפט אפילו ווען מען האט דורכגעמאכט די גאנצע מיליטער־דינסט.

9122 נ. ש. פון קאמיענגא:

איהר דארפט נישט ווארטען ביז מען וועט נאך אייך שיקען נאר מיט'ן מאמענט, ווען דער טערמין פון דער בעקומענער אדראטשעניע האט זיך געענדיגט, זענט איהר מחויב זיך זעלבסט צו מעלדען צו דער בערופענער מיליטער־מאכט, אז זי זאל ווייטער בעשטימען אייער בעציהונג צום מיליטער־דינסט.

9123 א טרייער טעגליכער לעזער פון פראנ־צישקאנער גאס:

קיין ספעציעל געזעץ וועגען בעצאהלען פאר דער פערלוירענער ארבייטס־צייט עקזיסטירט נישט, נאר ס'פראקטיצירט זיך אין געוויסע פאלען יא צו פאדערען א בעשטימטע ענטשעדיגונג.

אלענפאלס א מאטיוו צו פאדערען א 2־וואכענדיגע קינדיגונג איז אזא האנדלונג פון אונ־טערנעהמער זיכער.

9124 ש. ל—ס:

כל זמן דער זעלבער פרזאן וועט נישט אויפווייזען פון וועמען ער האט בעקומען דעם וועקסל, וועט דער חשד וועגען פעלשען די אונ־טערשריפט פאלען אויף אייך און איהר וועט דערפאר צוגעצויגען ווערען צו שטראפליכער פעראנטווארטליכקייט.

די טענה וועגען דערהאלטען דעם וועקסל פון אנ'אומבעקאנטען סוחר האלט נישט אויס די רעכטליכע קריטיק.

א טרייער איבערגעגעבענער לעזער פון זא־וואדזקע 23:

הגם דער אריינגעטראגענער אין האנדעלס־רעגיסטער שותפות־אקט לויטעט, אז די פירמע איז פעראנטווארטליך נאר פאר די וועקסלען, וועלכע זענען אונטערגעשריבען דורך 2 שותפים, פונדעסטוועגען איז די פירמע מחויב צו דעקען אויך די וועקסל־חובות, וועלכע זענען נעבען דער פירמע־סטעמפל אונטערגעשריבען בלויז דורך 1 שותף.

גאלדענע גליקען

(ראמאן) 23)

— אך! הייסט עס, איהר האט זיך אויסגע־מיטען מיט מיין שליח, הער נאטאן! — האט סיג־רעוו אויסגערופען — איך האב איהם געשיקט צו אייך מיט א פערטעל שעה צוריק. די מעשה איז די, וואס היינט אינדערפריה האבען מיר בעקומען א מעלדונג פון מיסטער העגרי טרייגאט, אז פרענ־סיס האט ביי איהם קיינמאל נישט געדינט, און אז ער האט קיין אהנונג נישט, ווער דער פערשוין איז. ער האט אונז אויך מיטגעטיילט, אז ער האט קיינמאל נישט גערעדט מיט מיר טעלעפאניש, און אז ער האט מיר פאר קיינעם נישט געגעבען קיין רעקאמענדאציעס. דאס אלץ איז ליגען, שקר, אונ־ערהערט, נאר אז עמיצער האט זיך אויסגעגעבען פאר איהם, ווען כ'האב צו איהם געקלונגען. איך קאן נאך ביז איצט נישט קומען צו זיך. דאנקען גאט, וואס די מעשה האט נישט געהאט ביז איצט קיין שלעכטען רעזולטאט..

איך האב זיך איראניש פונאנדערגעלאכט, און געזאגט:

— פונקט פערקעהרט, עס האט געהאט א זעהר שלעכטען רעזולטאט! דער מענש, וואס איהר הער סיגרעוו האט מיר נעכטען צוגעשיקט האט זיך נעכטען געפרובט מיך צו בערויבען און אפילו דער'הרג'ענען.

זאגען, אז דער הער סיגרעוו איז געווען בלויז שטארק איבערראשט וואלט געווען וועניג געזאגט.

ער איז בוכשטעבליך געליימט געווארען, און ארויסגעגלאצט די אויגען, ספאזמאטיש אריינצי־הענדיג די לופט.

— גאט מיינער! גאט מיינער! — האט ער ארויסגעקרעכצט — ווי גרויזאם, מיסטער! ווי גרויזאם! זינט די קאנטאר אונזערע עקזיסטירט האט נאך עפיס אזוינס נישט פאסירט! ווען מ'זאל זיך דערפון דערוויסען אין דער עפענטליכקייט, דארף איך ענטלויפען פון לאנדאן!... גאט מיינער! דאס קאן דאך אונז אומברענגען!...

זיין אויפריכטיגער עגאאיזם איז מיר געפע־לען געווארען.

— יא, קיין גרויסען נוצען וועט עס אייך אודאי נישט ברענגען; — האב איך פארטגעזעצט — איך בין אבער צו שטארק פערנומען, און האב בכלל קיין חשק נישט צו פערנעהמען זיך מיט פאליציי. והשנית איז דער רויבער פערשוואונדען, און איך צווייפעל, צי וועט ער האבען די העזה נאך אמאל צו אנפאלען אויף מיר. אין דער צו־קונפט, מיסטער סיגרעוו, מוזט איהר אבער זיין פארזיכטיגער!...

— זעלבסטפארשטענדליך, מיסטער! אומבע־דינגט, מיסטער! — האט ער גלייך מסכים געווען — איך וועל זיך שוין מעהר נישט פערלאזען אויף טעלעפאנישע רעקאמענדאציעס. איך בין אייך זעהר און זעהר דאנקבאר, וואס איהר בעציהט זיך אזוי גרויסמוטיג צו דער דאזיגער אומאנגענעהמער גע־שיכטע... איך רעכען, אז דער אויסוואורף האט זיכער געהאט א שותף אינ'ם הויז פונ'ם מיסטער טרייגאט...

— איך לאז זיך אליין איבער צו ערלעדיגען דעם ענין מיט'ן מיסטער טרייגאט, — האב איך בעענטפערט — איך וויל מעהר נישט, אז קיינער זאל מיר מעהר נישט בעאומרוהיגען.

איך בין אוועק בעגלייט פון אהן א שעור דאנקבארקייט, פערנויגונגען און פערזיכערונגען, אז די פירמע „סיגרעוו עט קאמפ." וועט מיר איי־ביג גרייט זיין צו דינען, און זיך פיהלען אלס בעל חוב אין בעצוג צו מיר.

פולשטענדיג בעפרידיגט פון די רעזולטאטען פונ'ם שמועס, האב איך צוריקגעקעהרט אהיים, און קויפענדיג אויפ'ן וועג א לייב־גארטעל פאר'ן געלד.

ביי די געשאפענע אומשטענדען, איז ארומ־צושפאצירען אין לאנדאן מיט צעהן טויזענד פונט שטערלינג אינ'ם טאש, געווען א גאנץ געפעהר־ליכער ענין.

טראכטענדיג וועגען די געשעהענישען פון דער לעצטער נאכט, האב איך זיך אין די געדאנ־קען אפגעגעבען מזל טוב נישט נאר צוליב דעם גוטען אויסגאנג פון דעם אנפאל — נאר אויך מחמת דעם, וואס איך האב אנגעהויבען ביסלעכווייז צו דערקענען מיינע געהיימנישפולע שונאים.

צי איז דער „פרענסיס" געווען גוארעס אליין, בכבודו ובעצמו, אבער ער איז געווען א מיטגליד בלויז פון דער באנדע, האב איך נישט געוואוסט.

איך בין אבער געווען זיכער, אז ביי א נייער צוזאמענטרעפעניש וועל איך איהם זיכער דער־קענען, ווי נאר ער זאל זיך נישט איבערטון, און פאר וועמען ער זאל זיך נאר נישט אנגעבען...

דעם גאנצענעם טאג בין איך אפגעזעסען אינדערהיים, ווארטענדיג בחנם אויף ביל'ן.

עס האט שוין אפגעשלאגען זעקס א זייגער, און דער בחור האט זיך נישט געוויזען.

איך האב אנגעהויבען צו ווערען אומרוהיג. איך בין אראפ אונטען געוואויער ווערען, וואס עס מאכט מילפארד.

ער איז געזעסען אנגעטוענערהייד אין א פא־טעל און געלייענט א צייטונג.

די וועכנערין איז ערגיץ וואו אוועק.

דערזעהענדיג מיך, דאט זיך דער חולה זעהר דערפרייט, און געוואלט אויפשטיין.

איך האב איהם קוים איינגעהאלטען, ער זאל בלייבען זיצען.

— איך האב זיך געוואלט ביי אייך איגפאר־מירען, מילפארד, ווי־אזוי ס'האט מיט אייך פא־סירט, וואס איהר זענט קראנק געווארען?! — האב איך א פרעג געטון.

(פארזעצונג קומט)

היינט — געזעגנונגס-אָוונט פון דאָראַ ווייסמאַן און אַנשעל שאָר

דאָס לאָדזער יידישע טעאַטער-פּובליקום געזעגנט זיך היינט מיט די אַמעריקאַנער געסט, איצט שוין די ליבלינגען פונ'ם לאָדזער פּובליקום: דאָראַ ווייסמאַן און רעזשיסער און מחבר אַנשעל שאָר.

די לאָדזער טעאַטראַלען האָבען צו פערדאַנקען די ליבע געסט פיל שעה'ן פון פערגעניגען און טיפע איבערלעבונגען, וועלכע עס האָט אַרויסגערופען דאָס טאַלאַנטפולע שפּילען פון דאָראַ ווייסמאַן.. דער גורל האָט געוואָלט, אַז גראָד אין אונזער שטאָט זאָל די קינסטלערין בעקומען די אַזוי לעצטענס פערשפּרייטע גריפּע, און זי געהאַלטען אין בעט עטליכע וואָכען. צוליב דער קראַנקהייט וועלט, ווי מיר הערען זיך, געענדערט דער פריערער אָנגעמערקטער מאַרשרוט פון די גאַסטראָלירען איבער די פּוילישע שטעט און שטעטלעך. דאָראַ ווייסמאַן פאָהרט דערווייל נאָך אַפּרוהען. די נאָהענטסטע שטעט, וואו די אַרטיסטען וועלען גאַסטראָלירען, זיינען ביאַליסטאָק און ווילנע.

דאָראַ ווייסמאַן געזעגנט זיך מיט לאָדז אין דער פּיעסע „ווייב און געליבטע" אין איהר ליבלינגראָלע פון אַן'ענטוישטער פרוי און צובראָכענער מאַמע.

דאָס לאָדזער יודישע טעאַטער-פּובליקום וועט היינט קומען זאָגען זייערע ליבלינגען דעם האַרציגען „פאָהרט געזונד און זייט מצליח".

שרעקליכער זעלבסטמאָרד

(2) אין ראַדליטש, אונטער קאַליש, האָט זיך אַרונטערגעוואָרפען אונטער דעם מאַנעווורירענדען צוג דער 40 יעהריגער באַהן-בעאַמטער קאַראָל יענטש. דער לאָקאָמאָטיוו האָט מיטגעשלעפּט דעם קערפּער פון דעם זעלבסטמערדער נאָך אַ 50 מעטער. פון אונטער די רעדער האָט מען אַרויסגעשלעפּט אינגאַנצען אַ צוקאַלעטשעטען טויטען קערפּער.

די סיבה פון זעלבסטמאָרד זאָל זיין די שלעכטע מאַטעריעלע סיטואַציע.

פון ארץ-ישראל-אמט

עס איז דערהאַלטען געוואָרען אַן'אַרויספאָדערונג קיין ארץ-ישראל פאַר ה' משה פעלדבריל. דער דערמאָהנטער דאַרף זיך ווענדען וועגען די פּרטים אין פּאַלעסטינאַ-אַמט (צעגעלניאַנאַ 4).

פר' חנה ציטרינאָווסקאַ ווערט געבעטען צו מעלדען זיך אין א"י-אַמט אין איהר אַנגעלעגענהייט.

פון האַנדעלס-געריכט

אויף דער לעצטער זיצונג פון דעם האַנדעלס-געריכט איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען די ווענדונג פון דער פירמע איזראַעל שמולעוויטש, פאַבריקאַנט, פּעטריקאָווער 62, וועגען בעשטימען אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען. דער אורטייל איז מאָטיווירט געוואָרען מיט דעם, וואָס דער עקספּערט האָט פעסטגעשטעלט, אַז די פירמע האָט אַ דעפיציט און בעזיצט נישט קיין אומזאַץ-קאַפּיטאַל.

*

די ווענדונג פון יאַקוב גאָלדבערג (נאַוואָמיעסקאַ 10), וועגען בעפרייען איהם פון אַרעסט איז נישט ערלעדיגט געוואָרען ערשט ווען דער קוראַטאָר פון דער באַנקראָט-מאַסע וועט פערענדיגען זיינע פונקציעס וועט די פראַגע ווערען אַקטועל און וועט דאַן בעהאַנדעלט ווערען.

פערזאַמלונג פון טאָרג- און מאַרק-שטייער

זונטאָג דעם 5. מאַי איז אונטער'ן פאָרזיץ פון פרעזעס ה' מינץ פאָרגעקומען אַן'אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון טאָרג- און מאַרק-שטייערס ביי דער צענטראַלע, זאַוואַדזקאַ 5. עס האָבען גערעדט פערשידענע רעדנערס, וועלכע האָבען אָנגעוויזען אויף דער טרויעריגער לאַגע פון די טאָרג- און מאַרק-שטייערס. ס'איז געשאַפען געוואָרען אַ נויט-פאַל-קאַסע און מעדיצינישע הילף פאַר די מיטגלידער.

צום ביבליאָטעקאַרען-צוזאַמענפאָהר.

די פערוואַלטונג פון דעם לאָדזער פעראיין פון די ביבליאָטעקאַרען מעלדעט, אַז דער פעראיין פערמאָגט עטליכע איינלאַדונגען אויפ'ן צוזאַמענפאָהר אין פּויזען. נאָך די איינלאַדונגען קענען זיך מעלדען אויך ביבליאָטעקאַרען פון פעראיינס-ביבליאָטעקען, וועלכע האָבען קיין אָפיציעלע איינלאַדונגען נישט בעקומען. דער לאָקאַל פונ'ם פעראיין געפינט זיך אויף אַנדזשעיאַ 14.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87

ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען. מענער-שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אָוונט

מאַשין-לעכער

רייסען אַנגענומען אויסגעציינט ביי

ג. נאָרדמאַן צעגעלניאַנאַ 29

נוצט אויס די געלעגענהייט!

נור נאָך אַ קורצע צייט!

צו יעדען ½ טוץ פּרעכטיג רעטושירטע פּאַסט-פאָטאָגראַפיעס (1 פּערזאָן) גיבען מיר צו גראַטיס

אַ פּאָרטרעט

אויסערדעם ווערען אויסגעפירט אַלערליי שענסטע קונסט-פאָטאָגראַפיעס לויט די נייעסטע פאַטאָ-קונסט.

פאַר שולען און פעראיינען—בעזונדערע הנחות. מיט אַכטונג

קונסט-פאָטאָגראַפישער אַטעליער

„PARISIEN"

30 פראַנציסקאַנער 30.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY

WodnyRynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26

Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od dnia 30 kwietnia do 6 maja 1929 r.

Dla dorosłych:

Wolna przeróbka monumentalnego dzieła

J. W. GOETHEGO

„FAUST"

W rolach głównych:

EMIL JANNINGS, Gösta Ekeman, Kamila Horn i Yvetta Guilbert.

Dla młodzieży:

„Dzieci kapitana Granta"

Obraz w 7 aktach według powieści JULJUSZA VERNÉ.

Dr. ADAM GROSGLIK

Al Kościuszki 27

tel. 51-78,

הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען און ליכטהייל-אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

ד"ר מ. קאַליש

צאָהן-אַרצט

זשעראָמסקיעגאָ 37 (פּאַנסקאַ)

נעמט אָן פון 1 ביז 2 נ"מ און פון 7 ביז 8 אָוונד. זונטאָג און חגא פון 12 ביז 2 נאָכמיטאָג.

AKUSZERKA MASAŻYSTKA

B. JAKUBOWICZ

38 זגערזשער 38.

ערטיילט הילף-געבורטען פּריוואַט און פון דער קראַנקען-קאַסע. כ'נעם אויך אָן אינדערהיים וויזיטען.

קוואַליפיצירטע קראַנקען-נייערינס

אויף האַנד און מאַשין. קענען זיך מעלדען ביי ש. וואָרצעל, וואָלבאָרסקאַ 36 פון 2—4.

Zagubiona została

książeczka Kasy Chorych Nr. 645-245 na imię Borucha Klina. Znalazca proszony jest o zwrócenie książeczki do administracji niniejszego pisma. 7076

השבת אבדה.

ס'איז פערלוירען געוואָרען אַ וועקסעל אויף 34 זל. אויסגעשטעלט ה. וואַלצבערג, פּאָלנאָצנאַ 20, זשיראַנטען מ. קראַוזמאַן און י. עדעלשטיין, צאָהלבאַר דעם 20. מאַי ד. י. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אונגילטיג. אָפּצוגעבען צו דבורה וועלטשער, סאָלנאַ 11. 7079

Dr. med. H. LAJCHTER

צאָהן-כירורג

דזיאַסלעס-, קין-, גימען- און צאָנג-קראַנקהייטען.

Konstantynowska 9. telefon 49-66

od 1½—5 po pol. 4604

Dr. med. W. EYCHNER

גינעקאָלאָג-אַקושער

זגערזשער 11.

טעל 34-72

נעמט אָן פון 3—6 נאָכמיטאָג

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע אין דער היים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

אַן'אָרט צו שלאָפען

פאַר צוויי יונגעלייט.

צו ערפאָהרען ביי נאָרדמאַן, צעגעלניאַנאַ 29.

קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס

אין אַלע שטעט פון פּוילען, בעזאָרגט שנעל און ביליג 7073

דער רעכטסקאָנסולענט

מאַן, פּיעטריקאָווער 10

אַ דרוק-מאַשין

צו פערקויפען.

פאָרמאַט 95×63, אין גוטען צושטאַנד, ביי סאַמבורסקי, ווסכאָדניאַ 4

ערבייטסלאָזע

וויגאַניע-וועבער

וועלכע ווילען איבערגעהן אויף מעכאַנישע שטיהלען, קענען זיך מעלדען אין דער וועבעריי פון רעטונגס-קאָמיטעט, פּאָלודניאָווע 78/80.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 33-16.

ד"ר ראַקאָווסקי נאָז האַלז, אויערען קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר ראָזשאַנער הויט און געשל. כט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין- אויגען-קראַנקהייטען פּאָלאַק	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן נערווען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פּאָפּיערני פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5-6
ד"ר קאַנטאָר כירורגישע-קראַנקהייט. 4-5 זונ.	1—2
ד"ר ווינבערג אינ. הערץ לונגען-קר	12—1, 6—7
ד"ר סטופּעל רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזיענטשיק צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קראָנען, פּלאָמבען א.א.וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

אַ רענטגען-אינסטיטוט

הייל פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַלען, פאַר בעשטראַלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער. אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

וויזיט אין דער שטאָט.

ערצט.-קאָסמעטיש. קאַבינעט

פּראָפ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונד

LEKARZ DENTYSTA צאָהן-אַרצט

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08.

היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע צייהן- און מויל-קראַנקהייטען, צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע צייהן.

נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקה. און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.

קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.

— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. — —

פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען

זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.

— בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40

נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אָוונד

בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

פערשידענע וואוינונגען

מיט בעקוועהמליכקייטען צו פערדינגען באַזאַרנאַ 8. צו ערפאַהרען אויף דער שטעל, אָדער זגערזשער 11, ביי ד. שמולעוויטש.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און דענטיסטישער קאַבינעט.

בושעזשינער 11, טעלעפאָן 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר אימיך נאָז, האַלז, אויערען קר.	3½—4½
ד"ר קערשנער קינדער-קראַנקה.	9-11 3-4½
ד"ר שיפּמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	12—2
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכט-קר.	12½—1½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—3
ד"ר בערנסאָן פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א.א. ווי פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהל. איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַצ. אויף פּערלאַנג וויזיטען אין שטאָט. אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, אויך פּלעגמאַ און בלוט

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

אַ רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר ראָזשינסקי סטאָמאַטאָלאָג

צאָהן-אַרצט 10—1 3—6

קינסטליכע צייהן, קראָנען, פּלאָמבען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

אַבאָנעמענט-פּרייז: אין לאָדז – 5 זל. אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ – 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד – 8 זל. פּאַר'ן אינהאַלט און פערפּיקען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פּריוואַט און פּרט. פ"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען. אין טעקסט—40 ... 4 ... 60— ... נאָכ'ן טעקסט—12 ... 8 ... 10— ... [illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufmann.

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.